

СОВЕТ ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 55 (16.441) | 7 март 1976 йил, якшанба | Баҳоси 3 тийин.

СОВЕТ ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА

Азиз совет хотин-қизлари!
Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети сизларни Халқаро хотин-қизлар кунин 8 март билан қизгин ва самимий табриқлайди!

8 март — бутун планетадаги меҳнаткаш хотин-қизларнинг бирдик ва бирдамлик кунин бизнинг мамлакатимизда энг порлоқ байрамларнинг бири сифатида, баҳор ва тиңчилик рамзи сифатида нишонланмоқда. Совет халқи бу йил бу байрамни жуда баланд руҳ билан кутиб олмақда. КПСС XXV съезди кунин кеча ўзи ишини тугаллади. Жамиятимиз таррақиятининг янги истиқболлари, совет кишиларининг моддий ва маданий фаровонлигини янада юксалтиришдан иборат ажойиб программа белгиланди. Мамлакатнинг барча меҳнаткашлари жонажон партия съездининг қарорларини, коммунистик курилишнинг КПСС Марказий Комитети Ҳисобот докладыда ўрток Л. И. Брежнев томонидан қўйилган улуғвор вазифаларини ўзларининг жонажон иши деб гоят баланд руҳ билан қабул қилдилар.

КПССнинг ленинча йўлини амалга ошириш учун курашда Советлар мамлакатининг хотин-қизлари жуда актив қатнашмоқдалар. Ватанимиз ўз муваффақиятлари ва галабаларига кўп жиҳатдан хотин-қизларнинг фидокорлиги ва истеъдоди туйғайли эришти. Ҳозирги кунда миллионларча шонли меҳнаткаш хотин-қизларимиз ишлаб чиқариш самаралорини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йил топшириқларини муваффақият билан бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилдилар.

Улар ижтимоий ҳаётнинг барча соҳа-

ларида зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, ижодий ташаббускорлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Совет онаси аёллар қабилнинг ҳарорати, хотинлар ва оналарнинг меҳрибонлиги билан мустақамдир. Улар болаларни— коммунистнинг келажакдаги қурувчиларини меҳрмуҳаббат ва зўр эътибор билан социалистик Ватанинг жисмоний соғлом, гоявий эътиқодли муносиб граждандари қилиб ўстирмоқдалар. Азиз хотин-қизлар, буюк, олжаноб меҳнатингиз учун сизларга бутун халқнинг ташаккурини изҳор қиламиз!

Советлар мамлакатларида она, меҳнаткаш аёл чуқур иззат-ҳурматга сазовордир. Улар тўғрисида гомхўрлик қилиш— давлатимиз ташкил топган биринчи кунларданок давлат сибсати, социалистик жамиятнинг маънавий қонуни бўлиб қолди. КПСС XXV съездининг қарорларига мувофиқ, хотин-қизларнинг меҳнат, турмуш, дам олиш, медицина хизмати ва социал таъминот шартларини янада яхшилаш соҳасида қўрилаётган тадбирлар бунинг яққол исбот этди. Совет хотин-қизларининг ҳар томонлама камол топишлари, ўз таланти, ғайрат ва ижодий қобилатларини самарали татиқиб эйтишлари учун уларга янги имкониятлар очиб берилмоқда.

Хотин-қизлар масаласини ҳал этишда мамлакатимиз, қардош социалистик мамлакатлар эришган муваффақиятларнинг жаҳоншумлу аҳамияти халқаро хотин-қизлар йўлида айниқса аққол намойиш бўлади. Совет воқелиги социализм йўлида боргандагина хотин-қизларни озод қилиб, уларнинг чинакам тенг ҳуқуқлигини таъминлаш мумкин эканлигини

ҳеч сўзсиз исбот этувчи далилдир. Жамиятимизда хотин-қизларнинг аҳволи социал, миллий ва ирқий зулмга қарши, империализмга, милитаризм ва реаксияга қарши, мустақам тиңчилик, демократия ва социализм учун курашчилар сафига тобора қатъий қўшилаётган бутун дунёдаги меҳнаткаш хотин-қизлар учун жозибадор намунадир.

Совет аёллари Ватанинг бойлигини ошира бориб, ўз оналари ҳақида, ўз болаларининг келажиги тўғрисида гомхўрлик қилиб, КПССнинг ленинча тиңчиликсевар ташкилоти қизгин маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Улар халқаро кесқидликнинг юмшатилишини янада чуқурлаштириш учун, барча халқлар ўртисида тиңч ҳамкорлиқни ривожлантириш ва дўстликни мустақамлаш учун актив ҳаракат қилмоқдалар.

Азиз ватандошларимиз! КПСС Марказий Комитети сизларни 8 март байрами билан табриқлайди, сизларга сизат-саломатлик, меҳнатда, ўқишда янги муваффақиятлар, ҳаётда бахт-саодат, фароғат ва шоду хуррамлик тилайди.

Яшасин Халқаро хотин-қизлар кунин— 8 март!
Яшасин коммунизмнинг актив қурувчилари — совет хотин-қизлари!

Бутун дунё меҳнаткаш хотин-қизларига қардошлик салом!

Бизнинг улуғ социалистик Ватанимиз мустақамлаш, гуллаб-яшнайсин!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

Совет кишилари Халқаро хотин-қизлар кунин — 8 мартни ҳақли равишда баҳор байрами, бахт-саодат ва шоду хуррамлик байрами деб атайдилар. Бу байрам шу йил — ўнинчи беш йиллигининг биринчи йилида айниқса ташанвордир. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг эгини тугатган XXV съезди Советлар мамлакатининг меҳнаткашларида факрланши ва эртанги кунга қомил шонли хилларини тугдирмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев съездининг йилнинг сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтгандек, «...XXV съездимиз мамлакатнинг қудратини янада ўстириш учун, совет кишиларининг турмуш даражасини ошириш учун, бутун ижтимоий ҳаётимизни тақомиллаштириш учун курашда янги мераларни белгиледи. Съезд ташкил сибсатида, тиңчилик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳам янги кимрат вазифаларини ўртага қўйди».

Партия съездининг гоят муҳим қарорларини ишлаб чиқишда совет хотин-қизлари актив иштирок этдилар: Советлар мамлакатининг хотин-қизларидан 1255 киши съезд делегатлари қилиб сайланди.

Иттифоқдош республикаларининг, Россия Федерациясининг кўпгина йлва ва областларининг вакиллари 6 март кунин ССР Иттифоқи Болошой театрига келдилар. Бу ерда Халқаро хотин-қизлар кунин — 8 мартга бағишланган тантанали йилгилик бўлиди.

Йилгилик ахли Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Громок, В. В. Гришин, А. А. Громков, А. П. Кирилленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазауров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Сусллов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соловьев, К. В. Капитонов, В. И. Долгих, И. Ф. Кутушев, М. В. Зинянин ўртокларини гулдору, давомли қарсақлар билан кутиб олд.

Йилгилик КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Р. Ф. Деметьева оиди. У КПСС Марказий Комитетининг совет хотин-қизларига табриқномасини ўқиб берди.

Совет хотин-қизлари комитетининг раиси, Совет Иттифоқи Қарамони, СССР косс-

монавт-учувчиси В. В. Николаева-Терешкова минбарга чиқди. Тантанали мажлис қатнашчилари бўлиш биз ҳаммамиз, деди у, партияимиз Марказий Комитетининг табриқномасини зўр эътибор билан туқиланган тиңгилди. Бу табриқномада совет хотин-қизларининг коммунистик қурилишдаги ролига юксак баҳо берилган, меҳнатчи хотин-қиз, она шайига энг азгу ва самимий сўзлар айтилган.

КПСС Марказий Комитети ва унинг Сибсий бюроси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Леонид Ильич Брежневнинг фойлияти, деди В. В. Николаева-Терешкова, бутун совет халқи сингарини, биз, совет хотин-қизларини учун ҳам коммунизм, халқлар тиңчилиги, озодлиги, бахт-саодати поклик идеалларини рўбга чиқариш учун хорай-тоғмай эиңчилик билан кураш олиб боришнинг тиңсоло хисобланади, астойдил миннатдорчилик ҳисларини тугдирди.

Тўққизинчи беш йиллигининг якуловини йилда хотин-қизлардан 90 миң киши орден ва медаллар билан мукофотланди, 38 кишига Социалистик Меҳнат Қарамони унонин берилди. 1975 йилда меҳнатда эришган жуда катта ютуқлари учун ишлаб чиқариш илгорлари бўлган ўн етти хотин-қизга биринчи марта СССР Давлат мукофотлари берилди. Коммунистик партия совет хотин-қизлари мамлакат ҳаётида актив қатнашчиларига бутун шариотларини яратиб берганлиги учун жонажон партияга барча совет хотин-қизлари номидан самимий раҳмат айтишга, Ватанимиз эришган ютуқлар ва келажакда совет хотин-қизларининг ролига юксак баҳо берилганлиги учун КПСС Марказий Комитетига, унинг Сибсий бюросига, шаҳсан Леонид Ильич Брежневга раҳмат айтишга рўхсат бергайсиз.

«Красный пролетарий» заводи кимрат тоқари КПСС XXV съездининг делегати А. Я. Рибиков совет меҳнатчи хотин-қизларини москваликлар номидан байрам билан самимий табриқлади. У ўз ватандошлари экономикани, маданиятни, фанни ривожлантиришга, ёш авлодни тарбиялашга қўшаётган ҳиссаси учун уларга самимий миннатдорчилик изҳор этди.

Йилгилик қатнашчилари мамлакатимизнинг энг ёш гомратларини — йилгилик ахлини кутламоқ учун бу ерда келган пионерларни гулдору қарсақлар билан кутиб олдлар.

Йилгилик қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совет Президиумига, СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табриқнома қабул қилдилар. (ТАСС.)

1976 - 1980 ЙИЛЛАРДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ УНАЛИШЛАРИ

Совет халқи Ленин партияси раҳбарлигида КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, коммунизмнинг моддий-техника базасини яхшилаш, халқнинг турмуш даражасини оширишда, мамлакатнинг ҳарфислигини таъминлашда яна бир катта қилам қўйди.

Мамлакатнинг итисодий қудрати янча ўси, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самаралорини оширди. Социалистик ишлаб чиқариш мусобақаларини ривожлантирди. Совет жамиятининг социал структураси тақомиллаш борди.

Ақлий меҳнат билан ишомини меҳнат ўртасидан, шаҳар билан қишлоқ ўртасидан муҳим тафовутиларни аста-секин бартараф қилиш жарафини давом этди.

Совет жамиятининг гоявий-сибсий бирлиги, кўп миллатли Ватанимиз халқларининг ҳамдўстлиги янада мустақамланди. Социалистик демократия ривожланди, совет кишиларининг ишлаб чиқариш ва иктисоий активлиги ўси.

СССРда ривожланган социалистик жамиятининг барпо этилганлиги қайтадан дунёнинг даража келтиратган итисодий, инфляция ва кризислардан холи бўлган планли хў-

жалик системасининг буюк имкониятлари ва афзалликларини яна бир марта намойиш қилди.

Ташкил сибсати, партиянинг XXIV съезди ишлаб чиқарган Тиңчилик программасини амалга оширишда катта муваффақиятларга эришилди. Совет Иттифоқининг халқаро позициялари мустақамланди. Қардош социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлик мустақамланди. Социализмнинг жаҳондаги воқелик боришига таъсири ўси. Халқаро кесқидликнинг юмшатиш жарафини ривожлантирди.

Биз қўлга киритган барча муваффақиятлар ишчилар синфининг, колхозчи деҳқонларнинг, аёлларнинг, барча иттифоқдош республикалар меҳнаткашларининг фидокорона меҳнати натижаси, кенг аяқ олиб кетган умумхалқ социалистик мусобақаси натижасидир. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг раҳбарлиги ва етакчилиги оиди, ўзининг совет халқини хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятла ҳал этишга сафарбар қилиш соҳасидаги кўп қиррали ташкилотчилик ва сибсий фойлияти янада зўр куч билан намойиш бўлиди.

соанот комплексининг асосий объектлари бор. Йилга 33 миллион тонна минерал ўнг ишлаб чиқариладиган қувватлар ишта туширилади. Енгил соанот ва оқиқ-оқиқ соанотининг неча юксак қорхоналари қуриб битгазилади.

Ишлаб турган қорхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш соҳасида янча иш қилинди. Норильск комметаллургии комбинати, Уральск огир машинасозлик заводи, Москвадаги Лихачев номли автомобиль заводи ва Горький автомобиль заводи, Харьков ва Челябинскдаги трактор заводлари, Ростов ва Краснодардаги комбайн заводлари, Ленинграддаги «Кировский завод» ишлаб чиқариш бирдаммаси, СССР 50 йиллиги номили Москва автомат линиялари заводи, Воскресенск ва Новомосковск химия комбинатлари, Ярославль ва Омск шина заводлари, Сежега целлюлоза-роғоз комбинати, Минскдаги намвол ва Иваовогада металл комбинатлари ва шу сингарини бошқа кўпгина йирин қорхоналар реконструкция қилинди. Соанотда ишлаб турган қорхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш, шунингдек ташкил-техникаий тадбирларни амалга ошириш йўли билан бутун маҳсулот ўсишининг таъминоти 60 процентга эришилди.

Халқ хўжалиги тармоқларида фан-техника тарақияти зўрлик билан таъминланди ва янча техника сибсати амалга оширилди.

Совет фани янада юксак даражага кўтарилди. Фундаментал ва амалий тадқиқотларнинг муваффақиятли ривожланганлиги энг муҳим халқ хўжалиги проблемаларини ҳал этишда ёлдам беоди, фан ва техниканинг турли соҳаларида, юксик фазони ўзлаштиришда янгидан-янги буюк муваффақиятларга эришиш имкониятини яратди.

Янги техникани жорий қилиш миқёслари ортди. Барча соҳаларда маҳсулотнинг прогрессив тўларини ишлаб чиқариш жадал ривожланди. Беш йил мобайнида машиналар, ускуналар, апазоавлар ва приборларнинг 16,5 миңгата янги хиллини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу — 1966—1970 йиллардаги нисбатан иккинчи баравар кўп Янада мукамалроқ технология жарафини жорий этилиди.

Энг муҳим халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишга тармоқлароқ комплекс ёндошиш усули кенг қўлланила бошланди. 1971—1975 йиллар мобайнида био қанча йирин прогрессивроқ комплексни амалга ошириш шуну муқаддан Фарбий Сибирда ва Ўрта Осида нефть ва газ қонларини ўзлаштириш соҳасида катта-катта ишлар қилинди. РСФСРнинг чора тўрлоқ бўлмаган зонасида нишоло хўжалигини комплекс ривожлантириш ишлари бошлаб юборилди.

Бошқарилш ва планлаштиришнинг хўжалик юритиш методларини яхшилаш, беллашмаларини вужудга келтириш, тармоқ ва урттароқал бошқарув органларининг структураси ва функцияларини тақомиллаштириш тадбирларини амалга оширишда Автоматлаштирилган бошқарув системалардан ва аэлектрон-хисоблам, техникисиздан фойдаланиш кенгайди.

КПСС XXIV съездининг қарорларига мувофиқ, социал тадбирлар кенг программаси амалга оширилди. Миллий даромаднинг қарийб бешдан тўрт қисми бевосита халқ фаровонлигини оширишга сарфланди. Уй-жой ва социал-маданий қурилишга сарфланган маблағлар ҳам шу хисобга кирди. Тўққизинчи беш йилда давлат халқнинг турмуш даражасини ошириш соҳасида янги тадбирлар учун аяқли беш йилликдаги нисбатан 1,7 баравар кўп маблағ сарф қилди.

Совет кишиларининг моддий ва маънавий эҳтиёллари тобора ўғлароқ қондирилди, уларнинг уй-жой шариотлари яхшиланди. Ақоли жон бошига ҳисоблаганда, реал даромадлар 24 процент қўлайди.

Ақоли даромадларнинг асосий манбаи — меҳнатга тўланадиган ҳақ янча ўси. Ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи ўрта ҳисобда 20 процент, колхозчиларнинг меҳнат ҳақини аса 25 процент ўси. Мамлакатнинг бутун территориясида иш ҳақи янгилашди. Моддий ишлаб чиқариш соҳаларидаги ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ҳақ тўланадиган навоҳиёларининг таъриф ставаларини ва маъсба оқидларни қўлайди. Ўғлароқ, ўнгиғучиларнинг, мактабга таъбия муассасалари мураббийларининг иш ҳақини ортди. Ходимларнинг бир қанча категориялари иш ҳақини олинандиган солиқлар бекор қилинди ёки камайтирилди.

Фарбий Сибирда ва Туркманистон ССРнинг айрим районларида, шунингдек, Уралдаги соанот, қурилиш, транспорт ва алоқа қорхоналари ҳамда ташкилотларида ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақига нисбатан район коэффицентлари жорий қилинди. Илгари улар учун бундай коэффицентлар белгиланмаган эди. Мамлакатнинг Европа қисмидаги шимоллий районларида иш стажини учун тўланадиган иш ҳақига устамалар белгиланди. Соанот ишчиларининг тузда бақарадиган ишлари учун бериладиган қўшимча ҳақ миқдори оширилди.

Ана шу тадбирлар амалга оширилганлиги натижасида 75 миллиондан ортиқ кишининг меҳнат ҳақи қўлайди.

Беш йил мобайнида ижтимоий истеъмол фондири ҳисобга аҳолига берилган нитиёз ва тўловлар 1,4 баравар ўсибди.

Кенга ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларга тўланадиган пенсияларнинг миқмили миқдори қўлайтирилди, пенсияларнинг ва боқувчисидан маҳрум бўлган оилаларнинг пенсия таъминоти яхшиланди. Улуғ Ватан уртин инаваллирига ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила-ларига қўшимча ямтиёвлар белгиланди. Бемор болалиқга қараб туриш учун ҳақ тўланадиган кунлар сонин оширилди. Қасалхоналарда, шунингдек апионер лагерларида, шаҳарлардаги ҳунар-техника билим юртларида, кенсалар ва инваллилар учун очилган ўғларда оватларини учун қилинадиган харажатларнинг ноормалари қўлайтирилди. Нам даромадли оилаларга болалари учун нафақа бериш тартиби жорий қилинди. Олий ўғлар юртлари студентларининг ва ўрта махсус ўғур юртлари, ўғувчиларининг стипендиялари қўлайтирилди.

Пенсия, нафақа ва стипендияларни қўлайтириш ҳисобига таъминан 40 миллион кишининг даромади ошиди.

Илгари ақоли ўртасида тарқатилган давлат заёмларининг пули 1974 йилдаги ССР қайтариб берилмоқда.

Давлат чанана наҳслар беварор даражада сақлаб қондан ҳолда меҳнат ҳақи ва иктисоий истеъмол фондиридан бериладиган тўловлар оша борди.

Беш йилдаги товар обротни 36 процент, маийиш таъминоти хажми аса 1,6 баравар қўлайди. Халқ истеъмол сиктураси яхшиланди.

Уй-жой ва маданий-маийиш қурилиш кенг қўламда олиб борилди. Икки саҳна 544 миллион ивалбат метр уй-жой қурилади. Қавирларнинг сибсати ва уй-жой фондининг шимамлиги яхшиланди. Беш йил мобайнида 56 миллион кишининг уй-жой шариоти яхшиланди.

Ешларнинг умумий ўрта таълимга ўтиши асосан тугалланди. Ҳунар-техника билим юртлари тармоқлари кенгайди. Бу билим юртларида ёшлар махсус тайёрланиш билан бирга ўрта маълумот олмақдалар. Ўрта ва олий мактабда таълим тақомиллаштирилди. Кадрларнинг мадаласини ошириш соҳасида янча иш қилинди.

Ақолининг маданий савиясини оширишга, меҳнат қилиш ва дам олиш шариотларини яхшилашга катта эътибор берилди. Соғлиқни сақлаш, физкультура ва спорт ишлари тағин ҳам ривожланди. Атроф муҳитни муҳофаза қилиш чоралари аввалдаги нисбатан кенг миқёсларда амалга оширилди.

Ишлаб чиқарувчи кучларини жойлаштириш яхшиланди. Барча иттифоқдош республикаларнинг хўжалиги ва маданий ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришилди.

Социалистик мамлакатлар билан ва аввало, Ўғаро Итисодий Ердан Кенгашга аъзо бўлган мамлакатлар билан ҳамкорлик қилади. Социалистик иктисоий интеграция Комплекс программасида қўзда тутилган тадбирлар ишчи алоқалар оширилмоқда. Ривожланган мамлакатлар билан алоқалар тағин ҳам кенгайди. Соанот таракнинг этган капиталистик мамлакатлар билан итисоий мусобақалар тенг тў олиди.

I. 1971—1975 ЙИЛЛАРДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЯҚУНЛАРИ

Ўтган беш йилликда совет экономикаси КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ равишда ривожланди. Тўққизинчи беш йиллигининг асосий социал-иқтисодий вазифалари бажарилди. Ишлаб чиқариш миқёслари ўси ва унинг техникаий даражаси оиди, халқ хўжалигинидаги барча тармоқларнинг моддий-техника базаси мустақамланди. СССР халқ хўжалиги юксак суръатлар билан ва муқаббат ривожланди. Истеъмол ва жамғириш учун фойдаланилаётган миллий даромад 26 процент қўлайди ва унинг абсолют ўсиши 76 миллиард сўмни ташкил этди. Миллий даромад ўсишининг қарийб бешдан тўрт қисмига ижтимоий меҳнат умумдорлигини ошириш йўли билан эришилди. Асосий ишлаб чиқариш фондири 1,5 баравар ортди. Уларнинг қиймати 1975 йил охирига бориб 800 миллиард сўмдан ҳам зиёд бўлиди. Меҳнат умумдорлиги соанотда 34 процент, қишлоқ хўжалигида (ўртача йиллик ҳисобга кўра) 22 процент, қурилишда 29 процент, темирйўл транспортида 24 процент ортди.

Соанот ишлаб чиқариш ҳажми 43 процент қўлайди. Соанотнинг структураси яхшиланди. Халқ хўжалигининг техника тарқияти ва самаралорини энг кўп миқдорда белгиловчи тармоқлар — машинасозлик, электроэнергетика, химия ва нефть химияси соанотининг соанот ишлаб чиқариш умумий ҳажмидаги ҳиссаси 1970 йилдаги 31 процентдан 1975 йилда 36 процентга ошди.

Маҳсулотнинг муҳим турлари сонин қўлайди. Совет Иттифоқи шу маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатдан жаҳонда биринчи ўринга чиқиб олди.

Машинасозлик маҳсулотини ишлаб чиқариш 1,7 баравар, шу жумладан, ҳисоблам техникаси 4,3 баравар, автоматлаштириш приборлари ва воситалари 1,9 баравар, автомобильлар 2 баравардан зиёд қўлайди.

Ёнғил-энергетика базаси янча мустақамланди. Электр энергия ишлаб чиқариш, нефть, газ, кўмир қазиб чиқариш ўси. Атом энергетикаси янада ривожланди.

Кора ва рангли металллар, пластмасса, цемент ва бошқа материаллар ишлаб чиқариш кенгайди. Минерал ўнг ишлаб чиқариш 1,6 баравар қўлайди ва 1975 йилда 90 миллион тоннадан ошди.

Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш 37 процент, шу жумладан маданий-маийиш товарлар ва рўзгор буюмларини ишлаб чиқариш 60 процент ўси. Товарларнинг хиллари қўлайди ва сибсати яхшиланди.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш юзасидан узон вақтга муҳажирлар ва навабларни ваифаларини ҳал этишга қўлайди, ана шу муҳим соҳани янада ривожлантириш учун замин вужудга келтиришнинг ҳам қўлда тугатилган. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси лоимо мустақамлаша борди. Беш йил ичида бу соҳага 131 миллиард сўм, санкиинчи беш

йилликдаги нисбатан 49 миллиард сўм кўп капитал маблағ сарфланди. Ишлаб чиқариш механизациялаштириш ва химиялаштириш, ёрларни мелiorациялаш ишлари кенг қўламда олиб борилди. Қишлоқ хўжалиги 1,7 миллион трактор, 1,1 миллиондан зиёд юк автомобилли, 15,8 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари ва кўп миқдорда бошқа техника олд. Колхоз ва совхозларга 300 миллион тоннадан кўпроқ минерал ўнг етказиб берилди.

1971—1975 йилларда давлат ва колхоз маблағлари ҳисобига 4,6 миллион гектар сугорилнадиган ер ишта туширилди ва қишлоқ хўжалигига яроқли 4,4 миллион гектар ер янча қочирилди. Мамлакатнинг қўлига районларда янги йирин сугорилиш системалари ва ерининг захини қочирини системаларни вужудга келтирилди. Саратов ва Катта Старополь (иккинчи навбат) каналлари қурилди, Мирзачўлдаги ерларни сугорилиш соҳасидаги ишлар тугалланди.

Об-ҳаво шариоти жуда воқулай келишига қарамай, қишлоқ хўжалиги янча маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми аввалги беш йилликдаги нисбатан 13 процент қўлайди. Бир йил ичида ўрта ҳисобда 181,5 миллион тоннадан зиёд дои, 14 миллион тонна сўт, 87,4 миллион тонна сўт этиштирилди. Бу маҳсулотлар санкиинчи беш йилликдаги нисбатан янча кўп тайёрланди. Пахтачиликда янча катта муваффақиятларга эришилди. Пахтачилик бир йиллик, ўртача ҳисобил 1966—1970 йиллардаги 6,1 миллион тонна ўрнча 7,7 миллион тоннага ташкил этди.

Транспортнинг ҳажми турлари ривожланди. Жами 3,6 миңг километр узунликда янги темирйўллар ишта туширилди. 4,8 миңг километр узунликдаги темирйўллар электрлаштирилди. 5 миңг километрдан зиёд кўп йўллар очилди. Байкал—Амур магистралли қурила бошланди. Саънам 56 миңг километр узунликда кузурлар битирилди. 69 миңг километрлик автомобиль йўлларида йатти қоплама қонланди, ҳаво йўллари узайтирилди. Деңиз ва дарё флотини кўп замонавий кучли кемеларга, ҳаво флотини аса самолёт ва вертолётларнинг энг янги хилларига оға бўлиди.

Ақолига ва халқ хўжалигига алоқа воситалари билан хизмат кўрсатиш яхшиланди, радио эшитириш ва телевидение янада ривожланди.

Капитал қурилиш ишлари кенг миқёсларда олиб борилди. Беш йилдаги сарфланган капитал маблағларининг умумий ҳажми 500 миллиард сўмдан кўп бўлиди. Соанотнинг умумий таълим маънавий техника билан таъминланган 2 миңгта янги йирин қорхона ва қўллаб-оқидлар ишта туширилди. Ёшлар орасида 2 миллион киловатт қувватли Ленинград атом электрстанцияси, Кривой-Рог металлургии заводида 5 миңг юк метр ҳажмида домна пеш, Навоий шахидидаги химия комбинати, Братскдаги алюминий заводи ва ўрмон-

соанот комплексининг асосий объектлари бор. Йилга 33 миллион тонна минерал ўнг ишлаб чиқариладиган қувватлар ишта туширилади. Енгил соанот ва оқиқ-оқиқ соанотининг неча юксак қорхоналари қуриб битгазилади.

Ишлаб турган қорхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш соҳасида янча иш қилинди. Норильск комметаллургии комбинати, Уральск огир машинасозлик заводи, Москвадаги Лихачев номли автомобиль заводи ва Горький автомобиль заводи, Харьков ва Челябинскдаги трактор заводлари, Ростов ва Краснодардаги комбайн заводлари, Ленинграддаги «Кировский завод» ишлаб чиқариш бирдаммаси, СССР 50 йиллиги номили Москва автомат линиялари заводи, Воскресенск ва Новомосковск химия комбинатлари, Ярославль ва Омск шина заводлари, Сежега целлюлоза-роғоз комбинати, Минскдаги намвол ва Иваовогада металл комбинатлари ва шу сингарини бошқа кўпгина йирин қорхоналар реконструкция қилинди. Соанотда ишлаб турган қорхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш, шунингдек ташкил-техникаий тадбирларни амалга ошириш йўли билан бутун маҳсулот ўсишининг таъминоти 60 процентга эришилди.

Халқ хўжалиги тармоқларида фан-техника тарақияти зўрлик билан таъминланди ва янча техника сибсати амалга оширилди.

Совет фани янада юксак даражага кўтарилди. Фундаментал ва амалий тадқиқотларнинг муваффақиятли ривожланганлиги энг муҳим халқ хўжалиги проблемаларини ҳал этишда ёлдам беоди, фан ва техниканинг турли соҳаларида, юксик фазони ўзлаштиришда янгидан-янги буюк муваффақиятларга эришиш имкониятини яратди.

Янги техникани жорий қилиш миқёслари ортди. Барча соҳаларда маҳсулотнинг прогрессив тўларини ишлаб чиқариш жадал ривожланди. Беш йил мобайнида машиналар, ускуналар, апазоавлар ва приборларнинг 16,5 миңгата янги хиллини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу — 1966—1970 йиллардаги нисбатан иккинчи баравар кўп Янада мукамалроқ технология жарафини жорий этилиди.

Энг муҳим халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишга тармоқлароқ комплекс ёндошиш усули кенг қўлланила бошланди. 1971—1975

1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

(Давоми).

Тўқтинчи беш йилликда асосий вазифалар муваффақият билан бажаришда ҳақиқатан ҳам асосий қўрашчилар ва маҳсулотнинг баъзи турларини ишлаб чиқариш соҳасида берилган план топшириқлари тўлиқ бажарилмади. Ишончлиқларимиздан тўлароқ фойдаланишда, камчиликлар қатъият билан бартараф қилинганда, хўжалик ва маданий қурилишда янада кўпроқ муваффақиятларга эришиш мумкин эди. Кўпгина министрликлар, идоралар, бирлашмалар, корхона ва ташкилотлар, колхоз ва совхозлар ишлаб чиқаришни интенсификация қилиш ва самардорлигини ошириш масалаларида, меҳнат унумдорлигини ўстириш ва фондларнинг берадиган самарасини оширишга, моддий ва маънавий ресурсларни тежашга, ноубударчиликни йўқотишга ҳақиқатан ҳам эътибор бермаётдилар. Ишлаб чиқариш объектлари ва бошқа объектларни ўз вақтида ишга тушириш, янги қувватларни тезроқ ўзлаштириш ва ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш, замонавий техника билан таъминлаш ва илгор технологияни жорий қилиш йўли билан бу корхоналарнинг қувватини ошириш учун зарур чораларни кўрмаётдилар.

Капитал маблағларини кўп қурилишларга сочиб юбориш каби ҳўрлар ҳануз учраб туради. Лойihalашдаги нўқсонлар, қурилиш мўддатларини кўчиб юборишнинг қўрилайётган кўп объектларни қимматлаштириш юзасидан.

Планлаштириш, таъминот, шу билан таъминлаш ишларини ташкил этиш ва бу ишларнинг методларида мавқуд бўлган нўқсонлар сўст бартараф қилинмади, хўжалик масалаларини ҳақ этишга тор маҳкамчилиги ва маҳаллийлик таъсирида билиш ҳўрлари учраб турипти.

Айрим тармоқларда илмий-технавий лойihalар етарлича юксак даражага кўтарилган эмас. Тўғалланган баъзи

илмий тадқиқотлар ва техникавий лойihalар узоқ вақт мобайнида ишлаб чиқаришга жорий қилинмапти. Бир қанча маҳсулот турларининг техникавий даражаси ва сифати ҳақиқатан ҳам паст.

Саноат, қурилишнинг ва халқ хўжалигини бошқа тармоқларнинг корхоналарида моддий ресурсларнинг бир қисmini нормативдан ташқари ва фойдаланмаётган запасларга айлантирилмоқда.

Резервлардан тўлароқ фойдаланиш, қўрашчи ўнган камчиликларни тўғатиш экономикада янада ривожлантириш ва иқтисодий ишлаб чиқаришнинг самардорлигини оширишга ёрдам беради.

Тўқтинчи беш йилликнинг якулари мамлакатимиз коммунистик қурилишнинг барча йўналишларида олға қараб қадим қўрашчиларни қўрашди. Иқтисодий ишлаб чиқаришнинг илмий-технавий потенциални анча ўсишди. Ишлаб чиқаришнинг қувватини ошириш билан бир қаторда социалистик ишлаб чиқариш мўносабатлари тақомиллаштирилди, ишлаб чиқаришнинг умумлаштириш даражаси ошди. Умумхалқ мўлкнинг иқтисодий ва социал роли кўчиди, колхоз-кооператив мўлки умумхалқ мўлки билан тобора яқинлашди. Ишчилар сифининг сони кўчиди ва унинг коммунистик қурилишнинг етакчи кучи сифатидаги роли ўсишди. Колхозчи деҳқонлар ўзининг социал-иқтисодий мавқен жиҳатидан ишчилар сифини яқинлашди.

Коммунистик партиянинг узоқ мўддатга мўлжалланган социал-иқтисодий сифатига мўвофиқ янги, янада катта вазифаларни ҳақ этиш учун зарур шарт-шароитлар вужудга келтирилди.

II. 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий вазифалари

Учинчи беш йиллик — коммунистик моддий-техника баъзисини вужудга келтириш, иқтисодий мўносабатларни тақомиллаштириш ва янги қилиш камол топтиришга, социалистик турмуш тарзини ривожлантиришга янги мўҳим босқичдир. Бу — илмий бойликни кўчатириш, мамлакатнинг иқтисодий қувватини ва мўдфаа қобилиятини мўстаҳкамлаш учун иқтисодий ишлаб чиқаришни интенсификация қилишнинг асосий йўналиши. Халқ хўжалигининг имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш лавиринг.

Учинчи беш йилликнинг асосий вазифаси — Коммунистик партиянинг халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини юксалтиришга қаратилган йўналиш иқтисодий ишлаб чиқаришнинг мўддаси ва прогностик ривожлантириш ҳақида унинг самардорлигини ошириш, фан-техника тараққийини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, халқ хўжалигининг барча бўғинларида иш сифатини бўтун чоралар билан яхшилаш асосида изчиллик билан амалга оширишдан иборат.

Шунта билаёт:

1. Иқтисодий ишлаб чиқариш структурасини мўддасий ўстириш ва тақомиллаштириш, фан-техника тараққийини белгиловчи тармоқларни янада тез ривожлантириш, аҳоли истеъмол қиладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва саноат молларини ишлаб чиқаришни кўчатириш, аҳолига хизмат доирасини кенгайтириш таъминлансин. Ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш тақомиллаштирилсин.

Капитал маблағларини самардорлиги оширилсин, объектларни қўриш мўддатлари қисқартирилсин ва лойihalашда белгилаган қувватларни ўзлаштириш жадаллаштирилсин. Қўриш сифати яхшиланиши ва қиймати пасайтирилсин. Фан-техниканинг янги янги муваффақиятларидан фойдаланиш асосида ишлаб турган корхоналарни реконструкциялаш ва техника билан қайта қўриллаштириш тевлатилсин. Истеъмол ва жағришда фойдаланиладиган илмий дарамад 24—28 процент кўчатирилсин.

2. Халқ фаровонлигини янада юксалтириш соҳасидаги тадбирлар системаси амалга оширилсин. Халқнинг моддий ва маънавий аҳўлиларини тўлароқ қондириш, уй-жой шарт-шароитларини яхшилаш таъминлансин.

Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал дарамадлар 20—22 процент оширилсин. Совет кишиларининг ўсиб бораётган харид талаби халқ истеъмол товарларини ишлаб чиқаришни кўчатириш, уларнинг сифатини яхшилаш ва ассортиментини, кенгайтириш, аҳолига хизмат қўрашчи соҳаларини ривожлантириш йўли билан тўлароқ қондирилсин. Меҳнатга тўғаланидан ҳақининг рағбатлантирувчи роли, ҳар бир ҳўди оладиган дарамад иқтисодий ишлаб чиқариш ривожлантириш, унинг самардорлигини оширишга шахсий меҳнати билан қўшадиган ҳиссасига ва коллективнинг қўшадиган ҳиссасига боғлиқлиги кўчатирилсин.

Иқтисодий истеъмол фондларини янада кенгайтириш таъминлансин, уларнинг социал-иқтисодий вазифаларини ҳақ этиш соҳасидаги роли оширилсин.

Меҳнат шартлоларини яхшилаш соҳасидаги иш давом эттирилсин, ҳодимларнинг малакаси ва профессионал маҳорати оширилсин, меҳнатқўрашнинг кенг самарали меҳнат қилишлари ва иқтисодий қобилиятларини кенг қўланишлари учун тобора кўлаш шарт-шароитлар вужудга келтирилсин. Аҳолининг умумий билим ва маданий савияси оширилсин, аҳолининг маънавий аҳўлиларни ривожлантирилсин ва тўлароқ қондирилсин, совет кишилари иқтисодий активлигини ўсишига бўтун чоралар билан ёрдам берилсин, аҳолининг турмуш ва дам оlish шарт-шароитлари яхшиланисин.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг индустриаллаштириш жадаллаштириш ва қишлоқда маданий-маънавий хизмат қўраштининг яхшиланиш асосида шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг турмуш даражаси ва шартлоларини тобора яхшилаштириш, шаҳар билан қишлоқ ўртасидан социал-иқтисодий ва маданий-маънавий тафовутларни изчиллик билан бартараф қилиш таъминлансин.

3. Иқтисодий ишлаб чиқариш самардорлигини бўтун чоралар билан ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш таъминлансин, халқ хўжалигида тежамкорлик режими кўчатирилсин.

Ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш ва халқ фаровонлигини юксалтиришнинг ҳақ қилувчи шарт билан меҳнат унумдорлигини тез ўстиришга алоҳида эътибор берилсин. Илмий дарамад ўсишининг 85—90 процентига, саноат маҳсулот ўсишининг таъминини 90 процентига, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, қурилиш-монтаж ишлари ўсишининг юз процентига ва темирйўл транспортда юқташнинг ҳақини ўсишининг камда 95 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришиш таъминлансин.

Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш самардорлиги оширилсин.

Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ишлаб чиқариш жараёнининг комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш сўрабларни, хусусан ёрдамчи ва қўшимча ишларни механизациялаштириш сўрабларни жадаллаштирилсин. Меҳнатнинг энергия билан таъминлансин анча оширилсин. Қўл меҳнати салмоғи анча камайтирилсин.

Ишлаб турган корхоналарда олдда айни бир халқ иқтисодий ҳодимлар ёки қамроқ иқтисодий ҳодимлар билан маҳсулотнинг бўтун ўсишига аҳў ишларнинг бажарилишига эришиш таъминлансин. Ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган соҳалардаги ҳодимларнинг меҳнатидан ращоналор фойдаланилсин.

Ишлаб чиқариш ва бошқарувининг ҳамма бўғинларида меҳнатни ташкил этиш тақомиллаштирилсин. Янги корхоналарни лойihalаш ва ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш, технология жараёнининг ишлаб чиқариш ва машина-ускуналарни яратиш вақтида меҳнатни илмий ташкил этиш талаблари ҳар томонлама эътиборга олинсин.

Меҳнатни нормалаш яхшиланиши, хусусан ёрдамчи ва вақтдан тўғаланидан ишларга техника жиҳатидан асосла берилган иш нормалари ва хизмат қўрашчи нормативларини жорий қилиш тевлатилсин. Инженер-техник ҳодимлар ва хизматқўрашнинг меҳнатини нормалаш кенгайтирилсин.

Қадрларнинг қўнимчилигини тобора камайтириш чоралари амалга оширилсин. Меҳнат ва ишлаб чиқариш иқтисоди кўчатирилсин. Иш вақтидан тўлароқ ва ращонал фойдаланиш, иш вақтида бекор туриш ва ўринсиз меҳнат сарфларига барҳам бериш таъминлансин.

Фан-техника тараққийини талабларига мўвофиқ қадрларни тевлатиш, уларнинг малакасини ошириш ва қайта тевлатиш соҳасидаги ишлар яхшиланилсин.

Сибирь ва Узоқ Шарқ районларини қадрлар билан таъминлаш учун бу районларда уй-жой ва маданий-маънавий му-

ассасаларни янада тез сўраблар билан барпо этиш кўзда тутилсин.

Ишлаб чиқариладиган маҳсулот барча турларининг сифати қатъиян яхшиланиши, буюмларнинг қилиш қўчатирилсин, замонавий талабларга мўвофиқ бўлган янги турларини ишлаб чиқариш қўчатирилсин. Ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг умумий ҳақимда аҳоли сифати маҳсулот салмоғи оширилсин. Маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системаси кенг жорий этилсин.

Асосий фондлардан фойдаланиш даражаси анча оширилсин. Халқ хўжалиги тармоқларида, корхоналар ва ташкилотларда фондларнинг самардорлигини оширишга қаратилган тадбирлар комплекс ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин.

Ишлаб чиқариш қувватларини ўстириш, аввало, корхоналарни техника билан қайтадан қўриллаштириш, асбоб-ускуналарни янгилаш ва модернизациялаш ҳисобига ҳамда қамроқ чiqиш қилиб, қисқароқ мўддатларда юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўчатириш мақсидида ташкилий-технавий тадбирларни ўтказиш таъминлансин. Маънавий эскириб қолган техникани янги техника билан алмаштириш жадаллаштирилсин.

Янгидан ишга тушириладиган қувватларни ўзлаштириш ва лойihalашда белгилаган техникавий-иқтисодий қўрашчиларга эришиш анча жадаллаштирилсин.

Машина ва ускуналарнинг иш самаси оширилсин. Машинасозлик саноатида сменалар коэффициентини ўрта ҳисобда 20—30 процент кўчатирилсин. Машина ва агрегатларнинг бекор туриши қисқартирилсин, залуқсиз иш олиб бериладиган ишлаб чиқариш тармоқларида машина-ускуналарнинг ҳақта мобайнида иш вақти узайтирилсин, унинг унумдорлиги оширилсин. Машина ва приборларни прокатга берадиган идораларга базалар тузилсин.

Қишлоқ хўжалик техникасидан самаралироқ фойдаланилсин, бу техниканинг нормативда белгилаган бўтун мўддатда узлуксиз ишлаб туриши таъминлансин.

Транспорт вазитларидан фойдаланиш анча яхшиланилсин. Қурилишдаги ишларни янги ташкил этиш ва қурилишнинг бир меъёрга олиб бориш йўли билан қурилиш машиналари ва механизацияни иш билан тўлароқ таъминлансин ва уларнинг унумдорлиги оширилсин.

Материал ресурслардан фойдаланиш самардорлиги оширилсин. Маҳсулотларга материаллар сарфи бўтун чоралар билан қисқартирилсин. Бўтун учун прогрессив конструкцияларни қўришнинг кенг қўланилиши, технология жараёнини тақомиллаштирилсин, маҳсулотнинг тежамли турларини ишлаб чиқариш қўчатирилсин ва ҳам аш ҳақда материаллар сарфи камайтирилсин, улар пурта ва комплекс тарзда қайта ишлансин, иқтисодий ресурслардан фойдаланиш кенгайтирилсин.

Хом ашё, материаллар, ёнлиги, энергияни сарфлаш, шунингдек товар-материаллар запасларини нормалаш ва ҳисобга олиш системаси тақомиллаштирилсин. Материал ресурслардан фойдаланиш устидан контрол қўчатирилсин, исрофгарчилик ва хўжасизлик қўришларига қарши кураш қўчатирилсин.

Беш йилликда машинасозлик ва металл ишлаш саноатида қўра металллар прокатини 14—16 процент, қурилишда 5—7 процент тежаш, қурилишда цементни 5—6 процент ва ёғоч-тахталарни 12—14 процент тежаш, қозон-печ ёқилгнини сарфлаш нормаларини 3—4 процент, электр-энергия ва иссиқлик энергиясини 5 процент, автомобильларда юқташ вақтида бензин ва дизель ёқилг сарфларини 8 процент камайтириш таъминлансин.

Оборот маблағларининг обороти ўрта ҳисобда 3—5 кунга жадаллаштирилсин. Нормативда қўрашчилардан ташқари ва ортинча материал ҳамда ускуналар запасларининг пайдо бўлишига йўл қўйилмасин.

Саноатда товар маҳсулотнинг ҳар бир сўми ҳисобига харажатлар 4—5 процент, жумладан машинасозликда 9—10 процент камайтирилсин, ишлаб чиқаришнинг рентабеллигини ошириш таъминлансин, маҳсулотнинг айрим турларини ишлаб чиқаришда зарар қўришга барҳам берилсин. Қурилишнинг сметда белгилаган қиймати 3—5 процент ва маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўстириш учун сарфланадиган капитал маблағлар ҳақими камда 5 процент қисқартирилсин.

Юқлари етказиб беришни жадаллаштириш, норащонал ташкилларга барҳам бериш, юқ орташ-тушириш ва омор ишларини комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш, шунингдек бошқа тадбирларни амалга ошириш йўли билан халқ хўжалигида транспорт жараёнини қисқартирилсин. Юқлари етказиб бериш тевлатирилсин, ташкил вақтида уларни қўриқилгани таъминлансин. Темирйўл транспортда пассажир ва юқ ташкил таннари 4—5 процент камайтирилсин.

4. Иқтисодий ишлаб чиқариш самардорлигини ошириш ва иш интенсификациясининг ҳақ қилувчи шарт билан фан-техника тараққийини эътириш сўрабларни жадаллаштирилсин. Фан-техника революциясининг юқларини социалистик хўжалик системасининг афзалликлари билан узвий равишда қўриб олиб бориш вазифаси нэчл ҳақ этилсин.

Фан қўридан фойдаланиш самардорлиги оширилсин, илмий тадқиқотларни янада ривожлантириш, уларнинг натижаларини халқ хўжалигида тевроқ ва кенгроқ жорий қилиш кўзда тутилсин. Фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқаси кўчатирилсин.

Янги техника сифатини ўтказиш асосида халқ хўжалигининг барча тармоқларида ишлаб чиқаришни техника билан қайта қўриллаштириш жадаллаштирилсин, прогрессив техника ва технология кенг жорий қилинсин. Бу чора меҳнат унумдорлиги ва маҳсулот сифатини яхшилаш, фондларнинг самардорлигини оширишнинг, моддий ресурсларни тежашини, меҳнат шартлоларини яхшилаш, атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан ращонал фойдаланиш таъминлайди.

Айрим машиналар ва технология жараёнининг вужудга келтириш ҳақда жорий қилишдан ишлаб чиқаришдаги барча жараёнини ва хусусан ёрдамчи, транспорт ва омор ишларини механизациялаш ва автоматлаштириш таъминладиган машиналар, ускуналар, приборлар ва технология жараёнининг гўят унумли системаларини тевлатиш, ишлаб чиқариш ва кенг қўланишга ўтиш изчиллик билан таъминлансин. Янги маҳсулот ишлаб чиқариш тев ўзлаштириш имконини берадиган янги техника воситаларини вужудга келтириш ва жорий қилиш имкониятларидан кенг фойдаланилсин. Янгидан яратиладиган машиналар, ускуналар, приборлар, ва технология жараёнини унумдорлик билан ва бошқа фойдаланма самарали жиҳатидан унинг техникавий қўрашчиларни бўича Ватанимиздаги ва жаҳондаги энг яхши ютуқлардан усту туриши лозим.

Фан-техника тараққийини талабларига мўвофиқ, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишнинг замонавий методлари жорий қилинсин.

Бир-бирининг ўрини босадиган залуқсиз технология

жараёнини ўтиш ва ишлаб чиқаришнинг интенсификация методларини қўриқилсин йўли билан ишлаб чиқариш циклиларининг иш мўддатларини қисқартиришга эришилсин. Кейинчалик ишлаб бериш учун яхшироқ таёйланган маҳсулот ишлаб чиқариш қўчатирилсин. Табиий материаллар ўрини босадиган ва техникавий-иқтисодий жиҳатдан юксак самара берадиган янги сўғий материаллар ишлаб чиқариш қўчатирилсин.

Фан-техника тараққийини жадаллаштириш ва таёй маҳсулотнинг, хом ашё, материаллар ва комплекс буюмларнинг сифатини яхшилашда стандартларнинг роли оширилсин. Стандартлар ва техника шарт-шароитлари тақомиллаштирилсин, буларга янги қилишни устидан хўжалик органларининг, корхоналар ва бирлашмаларнинг масъулияти кўчатирилсин. Техника контроли хизмати мўстаҳкамлансин. Патент-лицензия иши яхшиланилсин.

Меҳнатқўрашнинг иқтисодий активлиги, новаторлик, иқтидорчилик ва ращоналаторлик ҳарақати бўтун чоралар билан ривожлантирилсин. Илмий-техника жағияларининг иши яхши йўлга қўйилсин. Фан-техника ахбороти системаси тақомиллаштирилсин.

Фан-техника тараққийини комплекс планлаштириш, бўтун учун пул ажратиш бериш ва рағбатлантириш таъминлансин.

5. Ривожлантириш социализм экономикасининг афзалликлари ва имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш мақсидида халқ хўжалигини бошқариш тақомиллаштирилсин.

Планнинг, иқтисодий воситалар ва стимулларнинг, бўтун бошқарув системасининг фан-техника тараққийини жадаллаштиришга, маҳсулот сифатини яхшилашга, иқтисодий ишлаб чиқариш самардорлигини оширишга, халқ хўжалигида белгилаган натижага эришишга комплекс таъсирни кўчатирилсин. Ҳодимлар ва меҳнат коллективларининг иш натижалари ва сифати учун масъулияти оширилсин.

Планлаштиришнинг янада тақомиллаштириш чоралари амалга оширилсин. Планларда иқтисодий талаб-эҳтиёжлар тўлароқ ҳисобга олинсин ва меҳнат, материал ва маънавий ресурсларни қамроқ сарфлаш, бу талаб-эҳтиёжларни қондириш кўзда тутилсин. Натура ва қиймат баланслари, ишлаб чиқариш қувватлари ва меҳнат ресурслари баланслари системасини тақомиллаштириш асосида пландарнинг бир-бирига мўвофиқ бўлиши таъминлансин. Зарур давлат резервлари кўзда тутилсин.

Халқ хўжалиги планларини — узоқ мўддатли, беш йиллик ва йиллик планларни ўзаро боғлаб бориш системаси тақомиллаштирилсин. Планлаштиришнинг тармоқ ва территориял принципларини тўлароқ бирга қўриб олиб бориш таъминлансин. Планлаштиришда мақсидида программалар методидан кенг фойдаланилсин, энг мўҳим илмий-технавий, иқтисодий ва социал проблемалар юзасидан комплекс программалар ишлаб чиқилсин. Корхоналарда, бирлашмаларда, район ва шаҳарларда иқтисодий ва социал тараққийини комплекс планлаштириш яхшиланилсин.

Халқ хўжалик планларини ишлаб чиқариш вақтида фан-техника тараққийини прогноزلардан ва социал-иқтисодий жараёндардан кенг фойдаланилсин.

Фан техника тараққийини эътириш ва унинг келажак учун иқтисодий-иқтисодий оқибатлари, устидан ишлаш давом эттирилсин.

Халқ хўжалик планларини ишлаб чиқариш ташкил этиш ва методлари яхшиланилсин, уларни тузиб чиқиш мўддатлари қисқартирилсин. Пландардаги қўрашчиларнинг системаси тақомиллаштирилсин, уларнинг ишлаб чиқариш техникавий даражасини ва маҳсулот сифатини оширишга, меҳнат унумдорлигини ўстириш сўрабларини жадаллаштиришга, моддий ва маънавий ресурслардан тежам фойдаланишга таъминладиган таъсирни кўчатирилсин.

Балансларни, ишлаб чиқариш, моддий-техника таъминоти, капитал турлиги планларини, ишлаб чиқариш тақомиллаштириш мақсидида планлаштиришнинг барча босқичлари учун натура ва қиймат нормативларини системасини вужудга келтириш соҳасидаги иш давом эттирилсин.

Ишлаб чиқариш планларини тузишда истеъмол қилувчи корхоналарнинг роли оширилсин, зақвалар ва хўжалик шартномалари системасидан кенг фойдаланилсин. Халқ хўжалиги учун янада кўпроқ самара олинишига эришиш мақсидида таёй маҳсулот ишлаб чиқариш корхоналар билан хом ашё, материаллар, комплектловчи буюмлар етказиб бериш корхоналар, ташкилотлар ўртасида хўжалик мўносабатлари тақомиллаштирилсин. Қурилишда буюмкорлик ташкилотларининг фаолияти, қўриб олинган ва зақвалар қабул қилган таёй объектлар ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамда хизмат қўрашчи тузиш таёй қилинган ишга туширувчи комплексларга қараб, планлаштиришга ва уларнинг ишларига баҳо беришга ўтиш тевлатирилсин.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларида план интисоди ҳамма чоралар билан мўстаҳкамлансин. Давлат топшириқларини ва шартномалардаги маъйорларни бажариш учун хўжалик раҳбарларининг масъулияти оширилсин.

Давлат планларини тузиш учун, техника иқтисодий жиҳатдан асосли бўлиши ва бажарилиши учун план органлари, министрликлар ва идораларнинг, иттифодчи республикалар Министрлар Советларининг жавобгарлиги кўчатирилсин. Бошқариш ва планлаштириш талаблари ортиб бораётганлиги назада тутиб, учёт ва ҳисоб-нйот системаси, статистика ахбороти яхшиланилсин.

Хўжалиқни юритиш ва иқтисодий рағбатлантириш методлари, ишлаб чиқаришнинг ириворд натижаларини яхшилаш зарурлигини эътиборга олиб, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг ишга баҳо бериш мезони системаси тақомиллаштирилсин. Ишлаб чиқариш самардорлигини ўстиришда маҳсулотнинг сифатини ошириш, фан-техника тараққийини жадаллаштириш, корхоналарнинг бир меъёрга ишлансини таъминлашда, меҳнат ва материал ресурслардан фойдаланишнинг яхшилашда иқтисодий омилларнинг роли кўчатирилсин.

Ишлаб чиқаришнинг имкониятлари ва резервларини тўлароқ ҳисобга оладиган планларни ишлаб чиқиш ва бажаришда бирлашмалар, корхоналар ва қурилишлар коллективларининг маънаводорлиги оширилсин. Иқтисодий рағбатларнинг фондлари, шунингдек ҳодимларга бериладиган мукофотларнинг миқдори шартнома ва зақваларга мўвофиқ маҳсулот етказиб бериш планнинг бажарилишига боғлиқ қилиб қўриш кўчатирилсин. Иш ҳақи фондини планлаштириш ва бу фондини сарфлаш устидан контролни яхшилаш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин.

Ултурнинг ирив ва тартибларини янада тақомиллаштириш чоралари амалга оширилсин. Фан техника тараққийини тевлатиш, маҳсулотнинг турларини янгилаш ва сифатини яхшилашда, материал ресурслардан яхши фойдаланишда нархларнинг рағбатлантирувчи роли оширилсин. Янги бу-

жолларнинг, хусусан машина ва ускуналарнинг ултурнинг нархларини белгилаш вақтида фойдаланма самара беришга нисбатан уларнинг ҳақини қисқартириш кўзда тутилсин.

Хўжалик ҳисобининг, модий ва кредитнинг ишлаб чиқариш ривожлантиришга, хўжалик юритишнинг сифат қўрашчиларини яхшилашга, унумсиз харажатлар ва ноубударчиликларни камайтиришга, давлат дарамадларини кўчатиришга таъсир кўчатирилсин.

Халқ хўжалигида ҳисоб-китоби ташкил этиш яхшиланилсин. Қурилиш соҳасида кредит мўносабатлари ривожлантирилсин. Мавқуд корхоналарни реконструкция қилиш ва техника жиҳатидан қайта қўриллаштириш учун банк кредитларидан кенг фойдаланилсин.

Моддий-техника таъминотининг умумдавлат системасини янада ривожлантириш ва тақомиллаштириш таъминлансин, бу системанинг ращонал хўжалик алоқаларини ташкил этиш, корхоналарни залуқсиз таъминлаш учун ва халқ хўжалигида моддий ресурслардан фойдаланиш самардорлигини оширишдаги роли ва маҳсулотни кўчатириш билан бирлашмалар ва корхоналарнинг узоқ давом этишда бевосита алоқа боғлаш усулига қўриш тугаланилсин, узоқ мўддатга мўлжалланган хўжалик шартномалари уларнинг ўзаро мўносабатлари учун асос қилиб олинсин. Территориял таъминот-сотиш ташкилотларининг базалари, оморлари ва магазинлари орқали ултурнинг самарали ривожлантириш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин. Омор хўжалиги тақомиллаштирилсин. Иқтисодий хом ашёни яхшилатиш ва уни интенсификация қилиш корхоналарда қайта ишлансин ташкил этиш яхши йўлга қўйилсин.

Бошқарувини ташкил этиш структурасини тақомиллаштирилсин. Саноатда бошқарувининг бosh схемаларида мўвофиқ бирлашмалар тузиш тугаланилсин, ишлаб чиқаришнинг концепциялар ва иқтисодлаштириш, бошқарув структурасини яхшилаш ва унинг бўғинларини қисқартириш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин. Саноат ва ишлаб чиқариш бирлашмалари вужудга келтирилсини мўносабати билан министрликлар, тармоқларга, функционал органлар ашаратининг структураси ва функцияларини я

1976—1980 йилларда СССР Халқ Хўжалигини Ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

(Давоми).

СССРнинг Европа қисмида атом энергетикасини илдам ривожлантириш ҳам қўзда тутилди. Тез нейтронлар билан ишлайдиган реакторларни қуриш ва ўзлаштириш тезлаштирилди. Биноларни иситиш мақсадида атом энергиясини фойдаланиш борасида таъбирларни ишларга кириштирилди.

Сибирь ва Урта Осиёнинг энергетика системаларини Европа энергетика системаси билан бириктириш, 500, 750 ва 1150 мегаватт қувватли магистрал электр узатиш линияларини қуриш йўли билан мамлакатнинг тутах энергетика системасини яқинда келтириш ишлари давом эттирилди.

Энергетика ускуналарининг техникавий-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш таъминлаш, бунинг учун 500 мегаватт қувватли ва маневр қилиш имкониятлари каттароқ бўлган энергетика блокларини ўзлаштириш, гидро аккумуляция қилувчи электростанциялар ва газ турбинали установа-лар қуриш тезлаштирилди.

Электростанцияларда ёқилгининг сарфлавиш салмоғи камайтирилиш, шу электростанциялар бераётган электр энергиянинг ҳар бир соатига ишлатилаётган ёқилгининг миқдори 1980 йилда 325—328 граммга туширилди.

Электрэнергетикада меҳнат унумдорлиги 27-29 процент оширилди.

Нефть сановатида 1980 йилда қазиб олинган нефть, шу жумладан газ конденсатини ҳам бирга олганда, 620—640 миллион тоннага етказилди.

Нефтьнинг табиий ресурсларидан фойдаланиш яхшилан-син, қатламлардан олинган нефть миқдори оширилди, битумли қатламларнинг нефтини чиқариб олиш борасида на-миб-тадиқотлар ва тажриба-саноят ишлари амалга оширил-син.

Тармоқни техника билан қайта қуrolлантириш, нефть кондалрида технология жараёнини комплекс равишда ав-томатлаштириш ва автоматлаштирилган бошқарув система-ларини жорий қилиш давом эттирилди, беш йилликнинг охирига бориб шундай қонлардан қазиб олинган нефтни кў-миқдори жамини қазиб олинган нефть ҳажмининг ка-мида 85 процентига етказилди.

Янги нефть қонларини ишга тушириш тезлаштирилди, нефтни тўплаш, тайёрлаш ва ташин объектларини қуриш-да заводда ясалган блок-комплект установақалардан кенг фойдаланилсин.

Пармалаш ишларининг самарадорлиги оширилди. Пар-малаш таъминоти қулайтириш, универсал монтажлашни мумкин бўлган пармалаш установақаларини жорий қилиш до-лотларининг, завои дивертларининг, ювиш учун ишла-тиладиган сувоқчиларнинг янги турларини, ёқилсин ва пар-малаш учун ишлатиладиган гойт мустақим трубаборлини жорий қилиш йўли билан, шунингдек ишларни ташкил эти-лиши яхшиланган ва қон қудуқларини ўзлаштиришнинг про-грессив методларини қўлдан олиш билан қон қудуқларини қу-риш мuddатлари 20-30 процент қисқартирилди.

Нефть таъминоти ноҳуд бўлиши анча камайтирилди ва 1980 йилда 43-45 миллиард кубометр миқдоридан нефть га-зидан фойдаланиш таъминланди. Газни қайта ишлаб бе-рувчи заводлар қуриш тезлаштирилди.

Нефть сановатида меҳнат унумдорлиги 28-30 процент оширилди.

Нефтьни қайта ишлаш сановатида нефтни бирламчи қай-та ишлаш ҳажми 25-30 процент қулайтирилди. Нефтни қай-та ишлаш технологиясини тақомиллаштириш, янги техника жараё-нинларини, самарали катализаторларини, прогрессив ус-куналарини жорий қилиш таъминланди.

Юксак даражада оқтинган бензинларини, дизель ва ави-ация учун ишлатиладиган ёнилғиларнинг таркибиде олтин-гургут кам бўлган турларини, ароматик углеводородларни ишлаб чиқариш, мойлаш учун ишлатиладиган юқори сифатли мойларни ишлаб чиқариш қулайтирилди.

Нефтни чуқур қайта ишлаш ва иккиламчи қайта ишлаш жа-раёнининг саломатини ошириш таъминланди. Микробиология сановатининг ахтирлаш учун сувоқ парфайларини қайта то-нонига қилиш ишлаб чиқариш ва ювдиган синтетик воси-тлар ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Нефть ҳимияси ҳам ан-диси ишлаб чиқариш ва унинг ассортименти кенгайти-рилди.

Асосан мураккаб ва йириқлаштирилган технология ус-товоналар қуришга ўтилсин. Нефтни қайта ишлашнинг нефть ма-хсулотларини қўллаб-қўллашнинг раёонларга яқинлаштири-ш таъминланди.

Нефтни қайта ишлаш сановатида меҳнат унумдорлиги 39—41 процент оширилди.

Газ сановатида 1980 йилда газ қазиб чиқариш 400-435 миллиард куб метрга етказилсин. 35 мегаватт қувватли ча-маси газ қурувлари ишга туширилсин. Нефть ва табиий газда кон-денсат, олтингургут, гелий ва уларнинг таркибидеги бо-шқа компонентларни олиш йўли билан нефть ва табиий га-зидан комплекс равишда фойдаланилсин.

Бир ости газ омборларини асосан мамлакатнинг ёқилгини энг кўп истеъмол қиладиган раёонларда қуриш давом эт-тирилсин, газ ва нефти чиқариб олинган қонлардан шу ма-қсадлар учун мумкин қадар кўпроқ фойдаланилсин.

Газ ва газ конденсатини қазиб олиш ташкил қайта иш-лаш ва сақлашни, шу жумладан Ченко Шимол шарафига ҳам қудуқларни қуриш, прогрессив техникавий воси-тлар ва методлар ишлаб чиқариш ва жорий қилинсин. Газнинг қон қудуққа оқиб келишини тезлаштирадиган янги методлардан газни қўллаб чиқариб олишга таъбирлардан автоматлашти-рилган блокли установақалардан фойдаланиш йўли билан ҳар доим кўп миқдорда газ бериб турини муқарар бўлган қон қудуқлар қуриш, диаметри 1420 миллиметрге ва ун-дан ҳам кўпроқ бўлган ҳамда иш босими 75 атмосфе-ридан кам бўлмаган қурувлардан магистрал газ қурувлари қу-риш, қуввати 25 мегаваттга бугунга қадар газ тортувчи агрегатлар ўриштириш юқорида сановатлар қуриш кўзда ту-тилсин. Газ қурувлари ёқилсин учун энг тежамли рақса-ларни таллаб олиш таъминланди. Ташкилий-техникавий та-дбирларни амалга ошириш, компрессор станциялар сонини ва қувватини қулайтириш ҳисобига газ қурувлардан фой-даланишнинг самарадорлиги оширилсин.

Мамлакатнинг газ билан таъминлашнинг автоматлашти-рилган тўташ системасини барпо қилиш давом эттирилсин.

Газни ташин олишнинг принципал равишда янги тур-ларини яратишга доир измин-тадиқот ва тажриба-конструк-торлик ишлари тезлаштирилсин.

Газ сановатида меҳнат унумдорлиги 43-45 процент оши-рилди.

Кўмир сановатида 1980 йилда кўмир қазиб чиқариш 790—810 миллион тоннага етказилсин.

Техника ва технология кенг миқёсда тақомиллаштириб борилин ва шу асосда кўмир қазиб чиқаришни қулайтириш су-рматларини тезлаштириш, кўмирнинг сифатини яхшилаш, тар-моқ ишнинг самарадорлигини янада ошириш таъминланди-син.

Прогрессив технологияни ва янги техникани қўллашнинг кўмир қазиб чиқаришнинг энг кўп даражада ўстириш, меҳ-нат унумдорлигини анча ошириш ва бошқа техникавий-иқ-тисодий кўрсаткичларини яхшилашни таъминлайдиган шак-талар ва рақсақалар рақсонқуриш ва модернизация қил-иш ишлари биринчи навбатда олиб борилин.

Мамлакатнинг шарқий раёонларида оқиб қурувлари кўмир қазиб олиш ишлари кенг ашё олдирилсин.

Келгусида ёқилган энергетика ресурсларини анча қулай-тириш мақсадида ишлаб турган Донецк, Кузнецк, Караган-да, Печора ва бошқа кўмир ҳавзаларини ривожлантириш билан бир қаторда Янубий Екватор кўмир ҳавзасини ҳам ривожлантириш тезлаштирилсин. Кенг-Анжисо ёқилган энергетика комплексини тезроқ барпо қилиш ишлари ҳамда Эмбагаз ҳавзасини тўлиқроқ ўзлаштириш ишлари авж олдириб юборилсин.

Мамлакатнинг Европа қисмида ёқилган сланецлар қазиб чиқариш ривожлантирилсин.

Ишлаб ишлаш ва ишлаб тик оқиқа қатламларда кўмир қазиб олиш учун керакли ускуналарни механизациялашти-рилган комплексларни ишлаб чиқариш ва қўллаб ишлаб чи-қаришни ўзлаштириш тезлаштирилсин. Кўмир қазиб оли-дан қонбайларни, кўмир оқиб қилинган машиналарни ва кўмир сановати учун керакли бошқа ускуналарни ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Кўмир ва сланец сановати қорхоналарида меҳнат қилиш учун ҳавфаси шартини таъминлайдиган янги воси-тлар ишла-б чиқариш ва жорий қилинсин. Кўмирни оқиб қилиш иш-ти-рокисиз қазиб берадиган воси-тларини яратиб бораёганда ил-миб-тадиқот, конструкторлик ва эксперимент ишлари кучай-тирилсин.

Кўмир сановатида меҳнат унумдорлиги 22—24 процент оширилди.

Қора металлургияда 1980 йилда 160—170 миллион тон-на пўлат ва 115—120 миллион тонна таёёр прокат ишлаб чиқариш таъминланди.

Металл махсулотларининг сифати анча яхшиланди; хил-лари қулайтирилди ва шунинг ҳисобига 1980 йилда халқ хўжалиқига 5—6 миллион тонна металл тежалсин. Металл махсулотларининг самарали турларини совоқ усудда ёйил-ган прокат ишларини, доплама прокат ишларини, қайрил-ган прокатларни, термик усудда ишланган мустақим-ланган прокатларни, намроқ легирланган пўлат прокатларни,

зангламайдиган пўлат ишларини ва совоқ усудда ёйилган трансформатор пўлатларини, замонавий, мураккаб легир-ланган тез қирқувчи пўлатларни ва совоқ усудда ёйилган пўлат ленталарни ишлаб чиқариш 1,5—2 баравар қулай-тирилсин.

Гойт мустақим қурувлар, аввало, нефть сановати учун кера-кли мана шундай қурувлар ишлаб чиқариш ҳамда ўзлашти-риш турлари янгича бўлган, юққа қурувлар ишлаб чиқариш, совоқ усудда натаққа қилинган динам пўлат, юқори сифатли металл буюмлар, темир порошқлар ҳамда легирланган пў-лат ва қотишмаларнинг порошқларини, таркиби анча қотиш-маларни, шунингдек металл керамик ишлаб чиқариш анча қулайтирилсин. Кўш таври соёбони кенг балкалар ката-ларни, усти қонланган нефть-газ қурувлари ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Оқиқ-оқат махсулотлари солинмайдиган ишлар учун тузука ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Тармоқни техника билан қайта қуrolлантириш амалга оширилсин, маъжуд металлургия агрегатлари модернизация қилинсин ва янги қудратли металлургия агрегатлари ишга туширилсин.

Металл ишлаб чиқариш ва унинг сифатини яхшилашнинг прогрессив усуллари: пўлатни кислородли конверторларда, электр печаларда, вакуум, электр шлак, плазма, электрон нур ёрдамида қўлга қилиш ва қайта эритиш, узлуқсиз қўлини усуллари сувоқ пўлатни синтетик шлаклар, инерт газлар бил-ан ва пўлат ташқарида вакуумли метод билан ишлаш усуллари тақомиллаштирилсин ва кенг жорий қилинсин. Ме-таллургия сановатида кислород ва табиий газдан фойдаланиш-ни янада қулайтириш таъминланди. Металлни термик усуд-да ишлаш қувватлари ривожлантирилсин. Бевоқсон қайта тик-лаш метод билан рудалардан темир олиш технологияси, шунингдек оксидланган темир рудаларни бойитиш ва те-мирни акрият олишнинг тежамли усуллари сановат миқёсда ўзлаштирилсин. Прокат ишлаб чиқаришга сарфланганда пўлатнинг салмоғи камайтирилсин.

Қон руда қорхоналарини қуриш тезлаштирилсин, таёёр-ланган юқори сифатли металлургия ҳам андиси ишлаб чи-қариш, шу жумладан темир руда оқатишлари ишлаб чи-қаришнинг 2,3 баравар қулайтириш таъминланди, товар руда таркибидеги темир миқдори қулайтирилсин, қора металл парчаларини тайёрлаш яхшиланди. Домна ва пўлат эри-тиш учун керакли шлакларни қайта ишлаш қулайтирилсин.

Қора металлургияда меҳнат унумдорлиги 23—25 про-цент оширилди.

Рақсақаларда алюминий, мис ва никель ишлаб чиқари-шнинг 1,2—1,3 баравар, титан ишлаб чиқариш 1,4 барав-ар, шунингдек етилалюмин, ноёб, қриматбоқ металллар, иккиламчи рангли металллар ишлаб чиқариш ва олмослар қазиб олиш қулайтирилсин.

Электрон, электротехника сановати ва бошқа тармоқлар учун талаб ўтказган материал, айниқса тоза ва махсус мате-риаллар ишлаб чиқариш ривожлантирилсин.

Гойт чидамли янги қаттиқ қотишмаларни, углеродли ва бо-шқа хил махсулотларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Ме-талла қирқувчи асбоблар учун қаттиқ қўйилмақалардан гой-анг пластиналар ишлаб чиқариш анча қулайтирилсин.

Металл махсулотларнинг сифати яхшиланди ва хиллари қулайтирилсин, рангли металллар прокатининг янги тежам-ли профилиларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Қўйиш ва прокат қилиш методларини қўшиб ишлашни йўли билан мис-катналар, алюминий ленталар, фольгалар, қурувлар ва прокатининг бошқа турларини ишлаб чиқариш кенгайтирил-син.

Рангли металлургия қорхоналарини реконструкция ва те-хника билан қайта қуrolлантириш давом эттирилсин. Норвиз-кон-металлургия қорхонасини янада ривожланти-риш таъминланди ва шу қўйинган ҳам андиси рангли ме-таллар ишлаб чиқариш қулайтирилсин, юксак даражада самарали бошқа қатта сановат комплексларини қуриш те-злаштирилсин.

Рангли металлургиянинг, айниқса, қўроғини-руҳ, мис, вольфрам-молибден ва олтин қазиб олиш сановатининг ҳам ан-диси базисини ривожлантириш тезлаштирилсин. Иш унуми юксак даражада бўлган машиналар ва механизмлардан фой-даланиб рудаларни оқиқ усудда қазиб олишни янада ривож-лантириш таъминланди, ер остидан қон ишларидега ўзлар учун ускуналарнинг замонавий комплексларини ва вибро техника-ни қўллашни кенгайтирилсин.

Рудалардан рангли металллар акрият олиш қулай-тирилсин ва ҳам андиси комплекс тартибда фойдаланиш да-ражаси оширилсин. Рудаларни қонлардан қазиб олиш чоғида ноубударчилик камайтирилсин, рудаларни бойитишнинг юкс-ак даражадаги самарали схемалари гидро металлургия ва бо-шқа прогрессив технология жараёнини жорий қилинсин.

Рангли металлургияда меҳнат унумдорлиги 23—25 про-цент оширилди.

Химия ва нефть-химия сановатида махсулот ишлаб чи-қариш 60—65 процент қулайтирилсин.

Химия сановатида тармоқлар ичидеги пропорцияларни ях-шилаш ҳамда қурулган келтирилган қувватлардан тўлароқ фойдаланиш таёйирлари амалга оширилсин.

1980 йилда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 143 мил-лион тоннага етказилсин (шу жумладан етхашанка қўил-ладиган химиявий моддалар ишлаб чиқариш 5 миллион тон-нага етказилсин). Ўғитлар таркибидеги тўйимли моддалар-нинг ўртача миқдори 40 процентдан кам бўлмасин. Фосфат-ли ўғитлар ишлаб чиқарувчи қунайларни қулайтириш те-злаштирилсин. Омхат ва мураккаб ўғитлар ишлаб чиқариш қулайтирилсин. 1980 йилда қишлоқ хўжалиги учун азотли, фосфорли ва калийли ўғитлар ишлаб чиқариш ва бу ўғитлар ихтисослаштирилган транспорт воси-тларидеги илдисиз та-шини ва қуруқ ҳолида бир-бири билан аралаштириш учун қу-лай бўлган доводор ҳолида бўлиши таъминланди.

Семизликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воси-тларини ишлаб чиқариш ва уларнинг хиллари анча кенгайтирилсин.

Синтетик смолалар ва пластмасса ишлаб чиқаришнинг 1,9—2,1 баравар қулайтириш кўзда тутилсин, пластмас-саларнинг сифати ва хизмат қилиш мuddатлари оширилсин. Поли-мер материалларнинг, аввало конструкциялар учун керакли материалларнинг янги турларини ишлаб чиқариш қулай-тирилсин.

1980 йилда 1450—1500 мегаватт тонна миқдорда химиявий то-салар ва ишлар ишлаб чиқариш таъминланди. Рўзгор учун керакли ва сифати яхшиланган тосалар ва ишларнинг хиллари қулайтирилсин. Модули юксак даражада бўлган то-салар, текстуриланган ишлар, юксак сифатли бўёқлар ва лак бўёқ материалларни ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Синтетик каучук ишлаб чиқариш 1,4—1,6 баравар қулай-тирилсин, шу билан бирга табиий каучукнинг ўринини тўла равишда боса оладиган каучуклар ишлаб чиқариш илдамли-ги ошди.

Шиналар ишлаб чиқариш 35—40 процент қулайтирилсин ва бу шиналарнинг юқори сифатини янада ошириш таъ-минланди. Радикал конструкцияли шиналар узлуғи анча қулайтирилсин. Резина техника буюмларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин ва сифати яхшиланди.

Магнит ленталар ва электр изоляция материаллари, фото ва киноленталарнинг сифати оширилсин ва уларни ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Халқ хўжалигининг кам тонналик химия махсулотига, шу жумладан, айниқса тоза материалларга, полимер матери-алларга қўйилган химиявий моддалар, тузма-қумачик модаларга, консервантларга, катализаторларга ва бошқа махсулотларга бўлган талабларини энг кўп даражада қон-дир таъминланди.

Машини химия буюмларини, шунингдек халқ истеъмол-и молларини қонқолаш ва ўраш учун керакли пленкаларни ва бо-шқа хил материалларни, дори-дармон препаратларини ва медицина буюмларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин; тури ва сифати яхшиланди. Асосий технология асбоб ускуналар-ини унумдорлигини ошириш таъминлайдиган юксак унум-ли катализатор системалар жорий этилган ҳолида янги ишлаб чиқариш жараёнини яратилсин.

Ҳар бирининг қуввати кўп миқдорда бўлган агрегатларни химиявий реактивлар энергиядан энг кўп даражада фой-даланиб узлуқсиз ҳолида янада этакдан бир босқичли те-хнология жараёнини жорий қилиш йўли билан химия сан-оватини техника жиҳатдан кенг миқёсда қайта қуrolлантириш давом эттирилсин.

Химия сановатида меҳнат унумдорлиги 59—61 процент оширилсин.

Минерал-нон ашё ресурсларини, биринчи қадда қон қудуқчи қорхоналар ишлаб турган раёонларда ва мамла-катнинг янгида ўзлаштирилган раёонларда янада қу-лайтириш мақсадида геология-қидириш ишлари анча ке-нгайтирилсин.

Фойдалани қазилмаларни қидириб ва текириб аниқлаш ишларининг иқтисодий самарадорлиги ва шу қазилмалар запасларини тайёрлаб қўлиш сифати оширилсин. Текириб аниқланган минерал-нон ашё запасларининг қончили-ги сановат тармоқларини ривожлантириш су-рматларига нисбатан илдамлик билан ўстиришни таъминланди.

Авалде Обь дарёсининг ўрта қисмида тўтаган ерларда ва Тюмень областининг шимолида, Шарқий Сибирда, Екватор-нон СССРда ва Қозғостон СССРда (Касий бўйи ботиғи) нефть, табиий газ ва конденсат чиқадиган янги қонларни

топиш ва текириб аниқлаш тезлаштирилсин. Мамлакат-ининг Европа қисмида қонларни ишлатиб турган раёонлар-да нефть ва газнинг текириб аниқланган қўлинича запас-ларини тайёрлаб қўлиш таъминланди. Денгиз ва океан-ларнинг шельф зоналарида геология қидириш ишлари кенг ашё олдирилсин. Қозғостонда янги энергия олиш учун иш-латиладиган кўмир қонларини андиси СССРнинг Европа қисмида текириб аниқлаш, қора ва рангли металлургия учун осонлик билан бойитиладиган рудаларни, қимматбаҳо металллар ва олмосларни, атом энергетикасини ҳамда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш учун керакли ҳам андиси, шунингдек ер ости сувларини қидириб топиш ишлари кучай-тирилсин.

Геология қидириш ишларининг техника билан таъминлан-иши даражаси оширилсин, иш унуми юксак бўлган янги ус-куналар, автоматлаштирилган пармалаш установақалари, ап-паратлар, асбоблар қурулган келтирилсин ва ишлаб чи-қариш жорий қилинсин. Прогрессив геофизика ва геохимия методларини қўллашни, геология тадиқотларининг космик воси-тларидан ва баъзидеги ишлатиладиган аэро воси-тларидан фойдаланиш кенгайтирилсин.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларини техника билан қайта қуrolлантириш негизи бўлган машинасозликни янада ривожлантириш таъминланди. Машинасозлик ва металл ишлаб чиқариш махсулотлари ишлаб чиқариш беш йил ичиде 1,3—1,6 баравар қулайтирилсин.

Ишлаб чиқарилаётган машиналар, ускуналар ва прибор-ларнинг сифати анча яхшиланди, уларнинг техникавий даражаси, иш унуми ва ишчиллиги ва фойдаланиш чоғидаги ҳавфасизлиги оширилсин. Ҳом ашё келиб тўтаганда бош-қабат тоқ тайёр махсулот ҳолида оқиб юборилганча бўл-ган бутун технология цикли комплекс равишда механизация-ланган ва автоматлаштирилган имкон берадиган машина-лар ва приборларнинг тўташ системаларини яратиш ишлари давом эттирилсин. Принципал равишда янги технология жараё-нинлар учун ускуналарни ишлаб чиқариш ва жорий қи-лишга алоҳида эътибор берилсин. Техникавий жиҳатдан эскириб қолган махсулотни ишлаб чиқариш ўз вақтида тўхтатилсин.

Халқ хўжалиги учун энг кўп самарали бўлишига эришиш, қувватининг (унумдорлигининг) муайян миқдорига сарф бў-ладиган қимматини камайтириш машиналарини, прибор-ларини, аппаратларини янги конструкцияларини яратиш чоғидаги энг муҳим талаб бўлиши дозим.

Машинасозлик ишлаб чиқаришнинг интенсификацияси доир комплекс қоралар амалга оширилсин. Буюмлар, узеллари ва деталлари стандартлаштириш ва унификация қилиш, технология жараёнини типизациялаш асо-сида тармоқ ичидега тармоқлараро ихтисослаш қулай-тирилсин ва кенгайтирилсин.

Умумиймашинасозликда қўлланиладиган махсулотни иш-лаб чиқаришни ихтисослаштириш жадал су-рматлар билан ривожлантирилсин.

Машинасозлик техника билан қайта қуrolлантиришни тезлаштириш мақсадида металл ишлайдиган янги ускуна-лар асосан машинасозлик қорхоналарига юборилсин.

Машиналарнинг, механизмларнинг ва ускуналарнинг янги турлари лойиҳалаш чоғида прогрессив ечимларни қў-ллаш, қора металллар прокатининг тежамлироқ профили-лар ва бошқа конструкция материалларни қўллаш, ме-талл ишлаш методларини тақомиллаштириш ҳисобига ма-шинасозликнинг ҳамма тармоқларида металлдан фойдал-анишнинг самарадорлиги оширилсин.

Машинасозликнинг тайёрлаш базисини янада ривожлан-тириш ва ихтисослаштириш кўзда тутилсин. Юксак дара-жада аниқ заготоввалар олишни таъминлайдиган, шунинг-дек қунаш, темирчилик ва ливандаш ишларида, гала-ниқ усудда қоплаш ҳақларида меҳнат унумдорлигини анча ошириш ва меҳнат шартини яхшилашни таъминлайдиган ускуналарнинг автоматлаштирилган комплекслари жор-ий қилинсин. Қондизлаштирилган иқлим ва шамоллашти-ш ускуналарини ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Ишлаб чиқаришнинг бутун технология жараёнини оид мураккаб ускуналарнинг комплексларини асосан монтаж қилиб ва сановат станоклардан ўтказиб етказиб бериши ташкил этиш, шунингдек унинг қуввати (унумдорлиги) ло-йиҳадаги мувофиқ даражада етган тақдирдагина шу уску-налар ва комплексларни бурматчиға топишнинг кўзда ту-тилсин.

Машиналар ва ускуналарни марказлаштирилган тартибда ремонт қилиб бериш бундан буюн ҳам ривожлантирилсин. Халқ хўжалигининг машиналарнинг запас қисмларига, уску-наларга, приборлар ва аппаратларга бўлган ахтирчи те-хникавий норма-ларидеги мувофиқ равишда тўла қондир-илсин.

Машинасозликда ва металл ишлаш сановатида меҳнат унумдорлиги 1,5 баравар чамаси оширилди.

Энергетика машинасозлигида 500 ва 800 мегаватт қув-ватли энергия блокларини зарур миқдорда ишлаб чи-қариш таъминланди. Булар органик ёқилган оқилан ишлай-диган электр станцияларнинг базисий блоклари бўлаб қо-лиши дозим, шунингдек қатта гидравлик турбиналар ва газ турбиналарни ишлаб чиқариш таъминланди.

Атом электр станциялари учун иссиқлик нейтронлари билан ишлайдиган реакторлар ва уларга керакли тўроо агрегатларини қўллаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин ва шу агрегатлардан ҳар бири қувватининг бир миллион кил-ловаттдан кам бўлмагани таъминланди. Иссиқлик ней-тронли электр ишлайдиган ва қуввати 1,5 миллион кил-ловаттга бўлган атом энержо блоклари учун комплекс уску-налар яратиш ташкил этилсин.

Қувватларнинг жадал фойдаланиш ва маъжуд қорхоналарни реконструкция қилиш янги заводлар қуриш асосида, шу-нингдек айрим узеллар ва деталларни сановатнинг бошқа тармоқлари билан биргаликда ясаб бўйича кооперацияни кенгайтириш асосида атом машинасозлигини ривожлан-тириш тезлаштирилсин.

Электр энергетика учун ёқилгани сақлаш жиҳатдан те-жамли бўлган ва қуввати 200 мегаваттга етадиган бут-газ установақалар, шунингдек энергияга талаб жуда кўп қилган пайдалар оу талабни қондирқоч учун қуввати 100 мегаваттга бўлган газ турбинали энергетика уску-наларни ишлаб чиқариш ташкил этилсин. 300 куч билан ҳаво бериб турадиган машиналар ишлаб чиқариш қулай-тирилсин, электр энергетиканинг ва бошқа тармоқларини шу машиналарга бўлган талаблари тўла қондирилсин.

Олмосда туриб бошқариладиган подвалез ва йирик блок ҳолида бўлган газ турбинаси ва электр билан ишлати-ладиган 6—25 мегаватт қувватли автоматлаштирилган газ суриб бериувчи агрегатларнинг янги конструкциялари ишлаб чиқилиш, тажриба-саноят ускуналари яратилиш ва уларни қўллаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Янгида яратилаётган ва газ суриб берадиган агрегатларнинг мото-ресурси анча оширилсин, уларнинг у ремонтдан бу ремонт-гача и

1976—1980 йилларда СССР ҳалқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

(Охири).

Уралда қора ва рангли металлургия, машинасозлик ва химия sanoati янада ривожлантириш амалга оширилди. Юкори Кама қалиб ҳавасини комплекс ривожлантириш. Пермади синтетик каучук заводи қурилиши биринчи навбатини битказиш таъминланди. Ирик sanoat марказларини сув билан таъминлаш ахширланди.

РСФСРнинг қора тупроқ бўлмаган зонасида қишлоқ хўжалигини ва sanoatнинг у билан боғлиқ бўлган тармоқларини комплекс ривожлантириш ишлари қўйилди. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва интенсивлаш тадбирлари амалга оширилди, ерларни мелiorациялаш ишлари кенгайтирилди, шу асосда дон, чорвачилик маҳсулотлари, эгинч тоқаси, картошка ва сабаоват етиштириш аниқ қўйилди.

Волга—Кама ҳавасида суви муҳофаза қилиш тадбирларини ўтказиш қўзда тутилди. Муттасил мул қилди етиштирилган ва чорвачилик маҳсулотлари олинадиган катта районни ажулда келтириш назарда тутиб, Поволжияда суғорилган сув чиқариш системалари қурилиши давом эттирилди. Дон дарёси бўйида Константинов шлюздорини қуришга киришилди. Краснодар ўлкасида гидроэнергетикани ривожлантириш ишлари кенг айланди.

Сибирда ёқилган sanoatни, қора ва рангли металлургиянинг энергияни кўп истеъмол қиладиган тармоқларини, химия, нефть химияси, целлюлоза-қоғоз sanoatини янада ривожлантириш қўзда тутилди. Урмон ва ёғочсозлик sanoatини янада ривожлантириш таъминланди.

Гарбий Сибирда жулда катта территориялаш-ишлаб чиқариш комплексини — мамлакатнинг нефть ва газ қазиб чиқарадиган асосий базасини шакллантириш давом эттирилди. Бу ерда нефть қазиб олиш 1980 йилга бориб 300-310 миллион тоннага, газ қазиб олиш 125-155 миллиард куб метрга етказилди. Томск нефть химияси комбинати қурилиши давом эттирилди. Тобольск нефть химияси комплексини қурилиши қўйилди. Нефть газини қайта ишлайдиган заводлар, нефть ва газ бойланидиган қурувлар системаси ва Сургут — Нижневартовск темир йўли қурилди. Сургут — Уренгой темир йўли қурила бошланди. Электрэнергетика базаси ривожлантирилди. Кузбассда кўмир қазиб олиш 162 миллион тоннага етказилди.

Капск-Ачинск ҳавасида кўми кўмир разрезини қурилиши ва унинг базасида Березовск ГРЭСини қурилиши аниқ олдирди. Ачинск нефтин қайта ишлаш заводини биринчи навбатини ишла тушириш ривожлантириш давом эттирилди. Саян — Шуненск ГЭСида дастлабки агрегатлар ишла туширилди ва Саян алюминий заводининг дастлабки электрлик корпуслари битказилиши таъминланди. Минусинск шахридаги электротехника заводларини комплексининг биринчи навбати қурилди. Абакан вагонсозлик заводини қуриш давом эттирилди. Богучанск ГЭСини қуришга киришилди. Усть-Илим ГЭСининг тўла қувват билан ишла туширилиши ва Узаро Иқтисодий Ердан Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар иштирокчида целлюлоза заводи қурилиши таъминланди. Братск—Усть-Илим территориялаш-ишлаб чиқариш комплексини шакллантириш асосан тугалланди. Гусиноозёрск ГРЭСини қуриш давом эттирилди.

Қишлоқ хўжалиги, шунингдек sanoatнинг қишлоқ хўжалик хом ашёсини қайта ишлайдиган тармоқлари янада юксак суръатлар билан ривожлантирилди.

Ойтой ўлкасида Алейск суғорилиш системасининг иккинчи навбати ва Чарин группа долопровидини қуришга киришилди. Қулунда канал қурилиши давом эттирилди.

Узоқ Шарда хўжаликни комплекс ривожлантириш, рангли, недир, қимматбаҳо металллар ва олмослар қазиб олишни, ўрмон, целлюлоза-қоғоз ва мебель sanoatини маҳсулот ишлаб чиқариш қўйилди. Таъминланди. Зей ГЭСини қуриш битказилди. Бурейск ГЭСининг қурилиши қўйилди. Қолима ГЭСининг дастлабки агрегатлари ишла туширилди. Манжуа портларини ривожлантириш ва реконструкция қилиш йўлини янада, чуқур сувли Восточний портини қуриш давом эттирилди.

Балиқ овлаш, денгиз маҳсулотларини йиғиб олиш, кенг асортиментдаги юкори сифатли балиқ озиқ-овқат маҳсулотини ишлаб чиқариш қўйилди.

Байкал — Амур магистрალი атрофидаги зонада ишлаб чиқариш қўйилди. Магистралнинг биринчи участкалари қуриб битказилди. Байкал суғорилиш системасини қуриш шу зонадаги табиий ресурсларни ўзлаштириш қўзда тутилди.

Иванюв Якутия территориялаш-ишлаб чиқариш комплексини шакллантиришга киришилди. Тинда — Беркаит темир йўли линияси қурилди. Нерюнгов кўмир разрез, саралаш фабрикаси, Нерюнгов ГРЭСини қурилиши қўйилди.

Ерларнинг захини кўчириш ва суғорилиш ишлари, ихтисослаштирилган совхозлар ва чорвачилик комплексларини барпо этиш ишлари давом эттирилди. Узоқ Шарқ аҳолисини маҳаллий қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлаш охирилди. Соғ ва шили етиштириш қўйилди.

Украина ССРда sanoat ишлаб чиқариш ҳажми 30-34 процент қўйилди. Электрэнергетика, химия ва нефть ишлаб чиқариш таъминланди. Инженерлар санати, приборсозлик, енгил ва озиқ-овқат sanoatини учун машинасозлик янада юксак суръатлар билан ўстириш, шунингдек, трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлигини янада ривожлантириш қўзда тутилди. Чорвачилик ва озуқа тайёрлаш учун керакли машиналар ҳамда асбоб-ускуналар кўпроқ ишлаб чиқарилиши. Республиканинг гарбий областларидаги sanoat ишлаб чиқариш билан ривожлантирилди.

Чернигов, Ровно, жанубий Украина атом электростанцияларида қувватларини ишла тушириш ва иккинчи анги атом электростанциясини қуришга киришилди таъминланди. Чигирин ва Зуев ясиқлик электростанциялари қурилиши аниқ олдирди. Электрэнергетика ва ерларни мелiorациялаш учун комплекс аҳамиятга эга бўлган Днепр ГЭСининг дастлабки агрегатлар ишла туширилди. Узаро Иқтисодий Ердан Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар иштирокчида барпо этиладиган Нововелик технология асбоб-ускуналари заводи қуриб битказилди.

Республикада кўмир қазиб чиқариш 1980 йилга бориб 226—229 миллион тоннага етказилди. Донбассда кўмир sanoatини янада ривожлантириш ва уни техника билан қайта қурулган тадбирлари амалга оширилди. Ишлаб турган кўмир шахталари реконструкция қилиниши ва янги шахталар қурилиши.

Асосан ишлаб турган заводларини реконструкция қилиш ҳисобига қора металлургияда қувватларини қўйилиши таъминланди. 1980 йилга бориб пўлат эритиш 58—61 миллион тоннага, таёр прокат ишлаб чиқариш 41—43 миллион тоннага етказилди. Темир руда sanoatини янада ривожлантириш амалга оширилди. Темир руда хом ашёсининг сифатини оширилди. Минерал ўғит ишлаб чиқарадиган қувватлар ишла туширилди, минерал ўғит ишлаб чиқариш 1980 йилда 24,4 миллион тоннага етказилди. Нефтин дастлабки қайта ишлаш аниқ қўйилди, мамлакатнинг бошқа районларида республикага нефть маҳсулотлари ташиб келтирилиши қисқартириш қўзда тутилди.

Ҳалқ истеъмол қиладиган моллар, аниқса шойи газлама, нотўғима материаллар, трикотаж маҳсулотлар ишлаб чиқариш қўйилди.

Қанд-шакер, консерва, гўшт ва сүт sanoatини корхоналарини техника билан қайта қурулган тадбирлари ва реконструкция қилиш амалга оширилди, уларнинг қуввати қишлоқ хўжалик хом ашёсини энг яқин муддатда қайта ишлаш таъминланди. Қанд заводларини қўшмича равида қуриш қўзда тутилди.

Қишлоқ хўжалигининг ўртача йиллик янги маҳсулоти ҳажми 11—14 процент қўйилди. Дон етиштириш йиллик ўрта ҳисобда 46—48 миллион тоннага, қанд лавгани — 53—54 миллион тоннага, қуноқбоқар уруғи — 3—3,1 миллион тоннага, гўшт (сўйилган вазида) — 3,4—3,6 миллион тоннага, сүт — 21,5—22,3 миллион тоннага етказилди.

Асосан Қора денгиз ва Азов бўйидаги қўроқчи раёнларда 503 минг гектар сўроқчиладан ерлар экинзорга айлантирилди. Дунё — Днепр суғорилиш системасини қуришга киришилди. Ва Нахочка суғорилиш системасини қуриш давом эттирилди. Азов бўйи суғорилиш системасини қуришга доир тағбирлар ишлари бошланди. Асосан Подольск зонасида 680 минг гектарга яқин ерларнинг захи қўчирилди, суғориладиган ва захи қўчирилган ерларда ҳамма қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлиги оширилди. Ерларни нурашдан сақлаш тадбирлари ўтказилди.

Днепр — Донбасс каналининг ва Харьков шахрига борадиган водоводнинг биринчи навбатлари қуриб битказилди. Шимлий Крым навалининг иккинчи навбатини қуришга киришилди.

Қора денгиз, Азов денгизини соҳилларидаги ҳамда Карпат тоғи ўтақлариди санаторий-курорт зоналарини кенгайтириш ва ободлантириш давом эттирилди.

Белорусия ССРда sanoat маҳсулоти ҳажми 39—43 процент қўйилди. Республиканинг гарбий қисмидаги sanoat ишлаб чиқариш билан ривожлантирилди.

Радио техника, электрон, қурилиш, станоксозлик ва асбобсозлик sanoatини, алоқа воситаларини ишлаб чиқариш ишлари давом эттирилди. Шунингдек автомобиль sanoatини янада ривожлантириш таъминланди. Тракторсозликда «Беларусь» МТЗ-80 тракторларини ишлаб чиқаришга ўтиш тугалланди.

Чорвачилик учун йозуқ тайёрлаш учун керакли машиналар ҳамда асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш қўйилди.

Нефтин қайта ишлаш ва химия sanoatини янада ривожлантириш қўзда тутилди. Химиявий тола ишлаб чиқариш 2 баравар қўйилди. 1980 йилда минерал ўғит ишлаб чиқариш 14,3 миллион тоннага, шу жумладан қалибли ўғит ишлаб чиқариш 10,7 миллион тоннага етказилди. Автомобиль ишларини, микробиология sanoatини маҳсулоти ишлаб чиқариш аниқ кенгайтирилди. Шойи газлама ишлаб чиқариш 3,6 баравар қўйилди.

Қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотиининг ўртача йиллик ҳажми 11—14 процент қўйилди таъминланди. Қишлоқ хўжалигини сўт ва гўшт чорвачилигига ихтисослаштириш янада чуқурлаштирилди. Дон етиштириш йиллик ўрта ҳисобда 6,9—7,2 миллион тоннага, гўшт (сўйилган вазида) — 900 минг тоннага, сүт — 6,3 миллион тоннага етказилди. Эгинч тоқаси, сабаоват, чорвачилик учун озуқа етиштириш қўйилди. Ерларни ороқлаш ва ҳосилдорлигини ошириш ишлари давом эттирилди. 670 минг гектар майдонда захкаш ва боқоқ ерларнинг захи қўчирилди. 85 минг гектар майдондаги ери суғорилиш ишлари ўтказилди. Подольск ерларини комплекс фойдаланиш тадбирлари амалга оширилди. Ҳамма қишлоқ хўжалик экинларининг ва аввало мелiorация қилинган ерлардаги экинларнинг ҳосилдорлиги кўтарилди.

Ўзбекистон ССРда sanoat маҳсулотиининг ҳажми 35—39 процент қўйилди. Электрон, электротехника ва химия sanoatини янада ривожлантириш, енгил ва озиқ-овқат sanoatини учун керакли, шунингдек пахтачиликни ва мелiorация ишларини комплекс механизациялаш учун керакли машиналар ҳамда асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш қўйилди таъминланди. Енгил ва озиқ-овқат sanoatини маҳсулоти ишлаб чиқариш қўйилди. Рангли, недир, қимматбаҳо металллар ишлаб чиқариш қўйилди ва руда хом ашёсини комплекс фойдаланиш охириш таъминланди.

Иссиқкўл электростанцияларида қувватларини қўйилди ва Айтрен кўми кўми негизда янги ГРЭС қуриш таъминланди. Ил газлама комбинати қурилди.

Қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотиининг ўртача йиллик ҳажми 21—24 процент қўйилди. 1980 йилга бориб пўлат эритиш 5,8 миллион тоннага етказилди. Қарши дастида илгичка толали пахта етиштирилган янги йирик раён барпо этилди ва Ўзбекистон Республикасидаги ишлари қўйилди. Қорақалпоғистон АССРда шилиқорликни ривожлантириш ишлари давом эттирилди. Қўйилди янада жадид ривожлантириш таъминланди, жуи ва қоракўл теги етиштириш қўйилди. Манжуа, шойи, сабаоват, моллар маҳсулотлари мева, узум, бери уруғи етиштириш учун суғорилган ерларда тўлиқроқ фойдаланиш. Пилла етиштириш қўйилди. 462 минг гектар ери суғорилиш ва 1,5 миллион гектар яилвога сув чиқариш ишлари амалга оширилди. Ерларнинг мелiorация ҳолати яхшиланди.

Қозғистон ССРда sanoat маҳсулотиининг ҳажми 39—43 процент қўйилди. Қора ва рангли металлургия, машинасозлик, кўмир, нефть, химия, озиқ-овқат ва енгил sanoatини янада ривожлантириш таъминланди. Тракторлар, тупроқнинг нурашига йўл қўймаслик ишларини бажариш учун керакли машиналар ишлаб чиқариш қўйилди. Чорвачилик учун техника ишлаб чиқарадиган корхоналарини ривожлантириш қўзда тутилди.

1980 йилга бориб кўмир қазиб олиш 124—127 миллион тоннага, минерал ўғит ишлаб чиқариш 3,8 миллион тоннага етказилди. Нефтин дастлабки қайта ишлаш 3,8 баравар қўйилди. Качар темир руда кўми негизда йирик қўйилди комбинатини қуриш ишлари аниқ олдирди юборилди. Ермаков ферросплав заводида қуриш асосан тугалланди, унинг қуввати тахминан уқ баравар қўйилди.

Рангли металлургияда бир қанча йирик қўйилди комбинатларини қуриш назарда тутилди. Жайрамдаги полиметалл рудалар қўйилди группасини ўзлаштириш таъминланди. Энергетика базасини ривожлантириш таъминланди. Экибастуз ГРЭСида дастлабки энергетика блоклари ишла туширилди, иккинчи Экибастуз ГРЭСини, шунингдек Шульбинск ГЭСини қуришга киришилди.

Павлодар — Экибастуз, Қоратос — Жамбул ва Манғишқол территориялаш ишлаб чиқариш комплексларини ривожлантириш давом эттирилди. «К-701» тракторларини ишлаб чиқарадиган Павлодар трактор заводида реконструкция қилиш учун керакли ҳужжатлар ишлаб чиқилди. Марказий Қозғистоннинг sanoat районларини сув билан таъминлаш ахширланди.

Қишлоқ хўжалигининг ўртача йиллик янги маҳсулоти ҳажми 14—17 процент қўйилди. Қўрғи ва буз ерлар ўзлаштирилган районларда дон етиштириш барқарорлигини ўстириш тадбирлари амалга оширилди. Ўртача йиллик дон етиштириш 25 — 27 миллион тоннага, гўшт (сўйилган вазида) етиштириш 1,1 миллион тоннага, жуи етиштириш 107,8 минг тоннага етказилди. Қўйилди янада ривожлантириш қўзда тутилди. Янги қўйилди совхозлари ташкил қилинди. Жанубий Қозғистонда суғорилган ерларда шойи, пахта, сабаоват, мева бошқа экинлар етиштириш қўйилди. 410 минг гектар суғорилган ер фойдаланишга топширилди, 24,8 миллион гектар яилвога сув чиқарилиши.

Қурулган ва туристик базалар ривожлантирилди. Грива ССРда sanoat маҳсулотиининг ишлаб чиқариш ҳажми 37—41 процент қўйилди. Электротехника, қурилиш, станок ва асбобсозлик, химия sanoatини ишлаб чиқариш қўзда тутилди. Асосан гидроэнергия ресурсларида фойдаланиш ҳисобига электрэнергетика янада ривожлантириш таъминланди, электр энергия ҳосил қилиш 1,5 баравар қўйилди. Икунги ГРЭСини қурилиши тугалланди. Енгил ва озиқ-овқат sanoatини, аниқса виночилик sanoatини ривожлантирилди. Меҳнат ресурсларидан тўлароқ фойдаланиш мақсадида ишлаб турган корхоналарнинг филиалларини тоғли ва тоғ этакларидаги раёнларда жойлаштириш қўзда тутилди.

Қишлоқ хўжалигининг йиллик ўртача янги маҳсулоти ҳажми 21—24 процент қўйилди. Техника экинлари ва кўп йиллик суғорилиш экинларининг қурилиши ўзлаштириш янада кенгайтириш ва шу экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш таъминланди. 1980 йилда қўйилди суғорилган ерларнинг 355 минг тоннага етказилди. Ўртача йиллик узум йиғиб олиш тахминан 1,5 баравар қўйилди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кенгайтирилди ва унинг маҳсулотиининг оширилди. 60 минг гектар майдонда ерларни суғорилиш ва Қоҳлада настиқсизлигидаги 40 минг гектар майдонда зах ери қуриш ишлари амалга оширилди, мелiorация қилинган ерлардан фойдаланиш ахширланди.

Қора денгиз соҳилида ва тоғли раёнларда курорт зоналарини ва туристик базаларини янада ривожлантириш таъминланди.

Ўзбекистон ССРда sanoat маҳсулотиининг ишлаб чиқариш ҳажми 37—41 процент қўйилди. Электротехника, машинасозлик, асбобсозлик ва бошқа металл кам сарфланадиган тармоқларини, рангли металлургияни жадид ўстириш, шунингдек асосан маҳаллий углеводород хом ашёсини фойдаланиш, химия ва нефть химияси sanoatини ривожлантириш қўзда тутилди. Шахвор ГЭСини қурилиш аниқ олдирди юборилди. Боқудег нефтин қайта ишлаб заводлари реконструкция қилинди. Енгил sanoat ва озиқ-овқат sanoatини маҳсулотларини ишлаб чиқариш қўйилди. Меҳнат ресурсларидан тўлароқ фойдаланиш мақсадида sanoatини гарбий ва марказий раёнларда ривожлантириш йўли билан sanoat корхоналарини жойлаштириш ахширланди.

Асосан узум, пахта ва сабаоват, хусусан эртапишар экинлар етиштириш қўйилди йўли билан қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотиининг ўртача йиллик ҳажми 18—21 процент оширилди. Чорвачилик маҳсулотларини оширилди. Буз ерлар қишлоқ хўжалиги ободига жалб этилди. Суғорилган ерларини сув билан таъминлаш ва уларнинг мелiorация ҳолати яхшиланди. 45 минг гектар янги суғорилган ерлар ишга солинди, 400 минг гектар майдонга сув чиқарилиши. Курортлар ва туристик базаларини ривожлантириш таъминланди.

Литва ССРда sanoat маҳсулотиининг ҳажми 32—36 процент қўйилди. Асбобсозлик, радиотехника, электрон sanoatини, химия sanoatининг, чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машинасозлигининг ишлаб чиқарилиши таъминланди. Нефть маҳсулотлари ва аммиак тайёрловчи йирик корхоналар ажулда келтирилди. Эгинч тоқасидан газлама ишлаб чиқариш, мебель, гўшт ва сүт консервалари тайёрлаш, балиқ овлаш ва оқват учун истеъмол қилинадиган юкори сифатли балиқ маҳсулотларини ишлаб чиқариш қўйилди ва уларнинг асортименти кенгайтирилди.

1,5 миллион киловатт қувватли реакторларга эга бўлган Игнал атом электр станцияси қурилиши қўйилди юборилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотиининг ўртача йиллик ҳажми 10—13 процент оширилди, сўт-гўшт чорвачилиги ва беон олимпиадани чўқчиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилди. Дон етиштириш қўйилди. 540 минг гектар захкаш ерлар мелiorациялаш қўйилди.

Молдавия ССРда sanoat маҳсулотиининг ҳажми 45—49 процент қўйилди. Машинасозлигининг салмоғи оширилди. Қишлоқ хўжалик машиналари, электротехника маҳсуло-

ти ишлаб чиқариш, озиқ-овқат sanoatини учун технология ускуналари, цемент, ил газлама, мева-сабаоват консервалари ва вино маҳсулотлари ишлаб чиқариш аниқ қўйилди.

Қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотиининг етиштирилиши ўртача йиллик миқдори 35—38 процент, сабаоват ва узум камиди 1,5 баравар, мева 1,4 баравар қўйилди. Мева-узум қўйилди сирани ўзлаштиришга барҳам берилди. Дон, хусусан макжакўхори етиштириш кенгайтирилди. 65 минг гектар суғорилган ерлар ишга солинди.

Латвия ССРда sanoat маҳсулотиининг ҳажми 26—30 процент қўйилди. Республика sanoatини алоқа воситалари, электрон, электротехника, химия sanoatини, енгил сабаоват, гўшт ва сүт sanoatини маҳсулотларини ишлаб чиқаришга тобора ихтисослаштириш қўзда тутилди. Микроавтобус, юкори класс радиоприёмниклар ва радиолар ишлаб чиқариш аниқ қўйилди. Чорвачилик ишларини механизациялаш учун техника ишлаб чиқариш қўйилди қўзда тутилди. Балиқ овини ва юкори сифатли балиқ маҳсулотларини ишлаб чиқариш янада ўстириш ва аниқ вағда бу маҳсулотнинг хилларини қўйилди таъминланди. Порт хўжалигини ривожлантириш давом эттирилди.

Қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотиининг йиллик ўртача ҳажми 15—18 процент оширилди. Қишлоқ хўжалигини сўт-гўшт чорвачилиги ва беон олимпиадани чўқчиликка тобора ихтисослаштириш таъминланди. Дон етиштириш қўйилди. 362 минг гектар майдондаги ўта захкаш ерларни қуриш ишлари олиб борилди.

Рига денгиз соҳилида курортларини ривожлантириш давом эттирилди.

Қирғизистон ССРда асосан электрэнергетика, машинасозлик, енгил ва озиқ-овқат sanoatини ривожлантириш йўли билан sanoat маҳсулотиининг ҳажми 33—37 процент қўйилди. Рангли металлургия янада ривожлантириш қўзда тутилди. Курпей ГЭСини қурилиши қўйилди. Гизлам комбинатини қуришга киришилди.

Қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотиининг ўртача йиллик ҳажми 12—15 процент қўйилди. Майин ва ярим майин жуғли қўйилди ривожлантириш жаддалантирилди. Дон, гўшт ва жуи етиштиришга ўстириш таъминланди. Яйдовлар тобора яхшиланди ва уларнинг ҳосилдорлиги оширилди. Тахминан 35 минг гектар суғорилган ер ишга туширилди, 500 минг гектар яилвога сув чиқарилиши.

Иссиқкўл раёнида Иттифоқ аҳамиятга молик бўлган курорт зонасини ажулда келтириш соҳасидаги ишлар қўйилди юборилди.

Тожикистон ССРда электр энергетика, рангли металлургия ва химия sanoatини янада ривожлантириш, sanoat маҳсулотиининг ҳажми 38—42 процент қўйилди. Жанубий Тожикистонда суғорилган ерлар ишлаб чиқариш комплексини ривожлантириш давом эттирилди. Норақ ГЭСини тўла қувват билан ишла туширилди. Вахш дарёсида Роғун ГЭСини қурила бошланди. Алюминий заводи қурилиши асосан тугалланди. Еван электрхимия комбинатини қувватлар ишга туширилди, чини заводи қурилди.

Қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотиининг ўртача йиллик ҳажми 15—18 процент ошириш қўзда тутилди. 1980 йилда пахта етиштириш 900 минг тоннага етказилди, узум ва мева етиштириш қўйилди, 60 минг гектар суғорилган ер ишга солинди ва 100 минг гектар яилвога сув чиқарилиши. Суғорилган ерларда дон экинларининг ҳосилдорлиги юборилди.

Чет мамлакатлар билан иқтисодий ва илмий-техникавий алоқаларни кўриб бериш янада ривожлантирилди, бунинг учун СССРнинг ўсиб бораётган экономикаси, фан ва техника си имкониятларидан фойдаланилиши.

Совет Иттифоқининг халқаро меҳнат тақсимотида янада негиз ошдириш қилини ва халқ хўжалик вазибаларини ҳал этиш ҳамда фан-техника тараққийини жаддалантиришга ташкил иқтисодий алоқаларини ролийи қўйилди қаратилган тадбирлар амалга оширилди.

Беш йилликда ташкил савдо оборотининг ҳажми 30—35 процент миқдорда қўйилди.

Ишлаб чиқаришни ўстириш, экспорт қилинадиган маҳсулотнинг сифатини ва раобат қилиш даражасини ошириш асосида, шунингдек СССР халқ хўжалигини ривожлантиришга янада самарали қўйилди тооварларни четдан келтириш ҳисобига ташкил савдо оборотининг структураси яхшиланди. Лицензиялар ва бошқа техника ҳужжатларини сотиш ва сотиб олиш қўйилди. Узаро фойдала иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлигини, шу жумладан лойиҳаларни биргаликда амалга оширишнинг янги формаларини жорий этиш кенгайтирилди.

Ҳар иккала томон учун фойдала ва ўртоқларча Узаро Ердан асосида социалистик мамлакатлар билан иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик ҳамда чоралар билан кейиштирилди ва чуқурлаштирилди. Социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасида қўзда тутилган тадбирлар ва Узаро Иқтисодий Ердан Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг 1976—1980 йиллар учун мўлжалланган Узаро келишил олганин кўп томонлама интеграция тадбирларини планини бажариш таъминланди.

Хом ашёнинг асосий турларини, йиллик қазиб чиқариш, материаллар, машинасозлик маҳсулотлари, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш кенгайтириш, биргаликда ишлаб чиқариладиган узоқ муддатли муайян программалар асосида транспортни ривожлантириш соҳасидаги вазибаларини биргаликда комплекс тарзда ҳал этиш учун СССР билан Узаро Иқтисодий Ердан Кенгашига аъзо бўлган манфаатдор мамлакатларнинг куч-қувватини бирлаштириш ишлари давом эттирилди. План соҳасида биргаликда олиб борилган ишларнинг янги йўналишлари изчиллик билан ривожлантирилди, мамлактари координациялаш тақомиллаштирилди, иш-

Совет Иттифоқи мамлакатдаги барча миқдотлар ва элталарнинг қардошларча ва бузимлас бирдиги асосида Коммунистик партия белгила берган йўлдан коммунизм сари қўйилди ишонч билан олга бормақда. Эришилган муваффақиятлар барча совет кишилари учун ижодий байратнинг қурадли манбаи бўлиб, уларни социалистик Ватанимизнинг янада барқ уриб қўйилди-йишани учун қурашга рудлантормоқда.

Совет жамятини қадим қўйилган янги беш йиллик даври хўжалик ва маданий қурилишининг янада кенг миқёслари билан характерланади. Энг асосий диққат-эътибор аввало, ижтимоий ишлаб чиқаришни ҳар тарафлама интенсивлаш ва унинг самарадорлигини янада ошириш таъминланди қаратилиши лозим. Мамлакатимизнинг қурадли иқтисодий ва илмий-техникавий потенциалдан, табиий ресурслардан ўзинич беш йиллик топшириларини муваффақиятли бажариш учун энг қўйилган фойдаланиш керак. Шунлай бир шароитда фан-техника тараққийини ҳамма чоралар билан жаддалантириш, меҳнат умумдорлигини ошириш, мавжуд имкониятлар ва резервлардан фойдаланиш ахшилаш, халқ хўжалигини бошқариш тақомиллаштириш ҳал қилувчи аҳамият касб этиди.

Янги улдувур вазибаларини амалга ошириш ишлари, колхозчилар, зиялилардан, бутун совет халқидан зўр йиқийди қўйилди сарфлашни, ялғомбахш бунёдкорлик меҳнатини талаб қилади.

Меҳнатда халқ хўжалик планиларини бажаришга юксак кўрсаткич

ЭРТАГА-ХААҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР КУНИ

КОММУНИЗМНИНГ АКТИВ ҚУРУВЧИЛАРИ

ХАЛҚИМИЗНИНГ КАТТА ИШЛАРИ ТУҒРИСИДА ГАПИРАР ЭКАНМИЗ. БУ ИШЛАРДА СОВЕТ ХОТИН-ҚИЗЛАРИ ҚАНДАЙ РОЛЬ Уйнаётганлигини айтмасдан ўтиб бўлмайди. Ватанимиз ўз муваффақиятлари ва ғалабаларига кўп жиҳатдан хотин-қизларнинг фидокорлиги ва таланти туфайли эришди. Съездимиз ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида келажак учун белгилаб берадиган муҳим вазифаларни ҳал қилишга ҳам шонли хотин-қизларимиз, ҳеч шубҳасиз, катта ҳисса қўшадилар. Хотин-қизларга доимий ғамхўрлик қилиниши, меҳнат жараёнининг қатнашчиси, болаларнинг онаси ва тарбиячиси ҳамда уй бекаси бўлган хотин-қизларнинг ахволини яхшилаш ҳақида қайғуришни партия ўзининг бурчи деб ҳисоблайди.

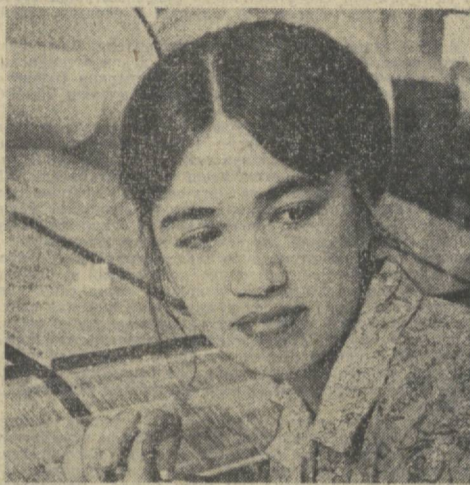
Л. И. БРЕЖНЕВ.

БАХТИМИЗ

Хар баҳорин алоҳида ушундук билан қаршилаймиз. Бу байрам ҳар филда тажирдорлариди. Хотин-қизларимиз ҳаётида кескин бурилиш жса ган янги замон тантанаси ҳоҳ раларини гулгун очиб юборган қизлар куча тўдириб ўтишди, мактабда мураббийларини, онахоналарини қутлашди. — Бу сизларнинг ҳам байрамингиз, — дейман қизларга. — Бахт ҳаммага бирдек кулиб боққан. Шунда қизлари тушмагур мени ўраб олишди: «Бахт нимага», «Бахтёрлик нимада?», «Сиз энг бахтиёр онахоналаримиздасиз-а?» сўрайди унингчиси. Шунда ўзим ҳақимда гапириб бериш лозимлигини ҳис қилдим. Мана қўлиңча шундай савол беришди: «Ўн беш қизлоқ ақолиси сизни «Опа» деб эъзозлашди. Сиз аралашмадан иш ҳал бўлмайди. Бунинг боси нимада? Аслини олганда бунинг ҳеч бир ақабанадан жойи йўқ. Салкам ўттиз йилдирки, шу қизлар орасидаман. Уларнинг кўзи ўнгиде улгайдим. Ҳаммалари ни ҳам яхши таниман. Жамоат фидокорлар қамолот йўлидан борадилар. Эл юрт ҳурмати бундай қизларни қуршаб олади... Бу баҳор ҳам шундай бўлди. Бугунги кунимизнинг беҳад қувончи шундаки, кечегина Москвада мамлакатимиз таракқиятининг янги босқичи учун мислсиз режалар белгилаб берган жонажон партия-мизнинг XXV съезди бўлиб ўтди. Ҳаммамиз уша кунларнинг ҳажжони билан ашмаюқ дямиз. Идрокларимизда юксак мнбардан туриб тилга олган юксалиш рақамлари. Улар катта-кичикнинг истиқболини кўлаб, бахт иқболини

тоннадан ошириб «оқ олтин» етиштиришлар. 1975 йили қишлоғимизда 1981 йил ҳисобига пахта топшириш бошланди. Ленин ордени «Москва» колхозининг пахтакорлари гектардан 45 центнердан пахта етиштирмоқдалар. Хўжаликда ҳар бир соғин сигирдан 5 минг килограммга етказиб сўт соғиб олинаётди. Бу кўрсаткичлар бир вақтлар ҳаёлимизга ҳам келмаган эди. Қишлоғимиз меҳнаткашлари КПСС XXV съезди қарорларидан руҳланиб, ўзинчи беш йилликнинг биринчи йилида она-Ватанга 1100 тонна галла, 200 тонна гўшт, деярли минг тонна сўт ва кўп миқдорда бошқа ноз-неъматлар етказиб беришга аҳд қилдилар. Бугунги кунда колхозларда ўнлаб километрга қўзқилб кетган лоток тармоқлари, ялмоҳил дренажлардан фойдаланилмоқда. Буни ўйласам, Жиззах колхозларидан тўп-ланган юзлаб азаматлар, хотин-қизлар Зарафшон дарёсидан Сангзорга сув беришдан Тузтортақ канални қазнишга чиққан кезлар кўз ўнгимда гавдалаётди. Бу ҳашар ойлаб дамим этарди. Қизлар оғир кетмон билан меҳнат қилишарди. Энди бу ишлар техника зиммасида. Районимизда катта сув омбори бунёд этилди. Сидраб ёзилан —Зарафшон сувлари шу ерда туғушди. Кетмон билан гўра чопган дугонларимнинг қизлар бугун қудратли машиналарни бошқаришарди. «Ўз-юз тонналаб пахта терилшти. Хотин-қизларимиз оғир меҳнатдан ҳам оқоз этилмоқда. Ҳар йили 8-10 миллион қўзқилб даромад олаётган колхозларимиз турмуш шaroитини яхшилашга тобора кўп маблағ сарфламоқда. Қишлоғимиз шаҳар кифасида. Асфальт етказилган кучалар, фонтанлардан отилиб чиқаётган билдур томчилар, Ильич нури

М. ҚОДИРОВА.

Тошкентдаги «Маллик» трикотаж фабрикасининг тўқувчиси — Бу ерга ишга келганимга эътиборан уч йилдан ошди. Шу мўдат ичда қаламчи устозлар раҳбарлигида тўқувчилик наҳсини эғаллаб олдим. КПСС XXV съезди ўз ишнини давом эттиратган кунлари шу улкан анжуман шарофига қабул қилган мажбуриятимни бажардим. Фирмамизда социалистик мусобақа илгорлари бўлган юзлаб хотин-қизлар меҳнат қилишарди. Нам сарф билан нўпоқ сифатли мақсулот ишлаб чиқариш уларнинг аҳдидир. Биз Халқаро хотин-қизлар байрамини янги техникани пухта ўзлаштириш, фақат аъло сифатли газламалар ишлаб чиқариш билан кўтиб олаётимиз.

Л. ХОЛМАТОВА.

Биохимия институтининг инженер-лаборанти — Унинг беш йилликнинг партиямиз XXV съезди белгилаб берган улғур вазифаларини муваффақият билан бажариш хили фанини юксак даражада ривожлантиришни таъло этарди. КПСС Марказий Комитетининг Беш секретари ўртоқ Л. И. Брежнев съезде қилган Ҳисобот докладыда ўзинчи беш йилликда совет фанини ривожлантиришнинг ериги уфиларини таърифлаб берди. Бу ишлар қатрида инженирларимизнинг илмий тадқиқотлари алоҳида ўрин тутуши таъкидланди. Мен биохимия соҳасида илмий иш олиб бораётиман. Бу тадқиқотларим натижалари сифат ва самарадорлиги беш йиллик вазифаларининг мўддатидан илгари бажарилишига мўноси ҳисса бўлиб қўйилиши учун тинмай ишлаб бораётиман.

З. ФОЗИЛОВА.

«Узгипросельстрой» лойиҳалаш институтининг инженери — КПСС XXV съезди қишлоқ қурилишининг жуда катта вазифаларини белгилади. Институтимиз ходимлари съезде ҳужжатларини чуқур ўрганши эсосида қишлоқларда ишлаб чиқариш ирқонларини ва турар-жойлар қурилишининг давр талабларига жаав берадиган лойиҳаларини ишлаб чиқиш вазифаларини белгилаб олмақдалар. Чорвачилик комплекслари ва тағилча хўжалиқларининг комплекс лойиҳалари таърилади. Замонавий турар-жойлар қишлоқ аҳолисининг ўсиб бораётган мадания ва маиший талабларига жаав берадиган қишлоқ турлимоқда. Мен бу вазифаларнинг муваффақият билан бажарилишига ҳисса қўшаётганим билан фахрданман.

ИБРАТ

Илқ баҳор шабадеси эсоди. У олис-олислардан кунатлар исини келтирди. Бунга махли бўлиб. Назира селлага чигит тўдирди. Кейин ўриндиқча чиқиб, моторни ўт олди. — Тўхта! Тўхта дейман! Бу югаҳон овозини эшитиб, Назира йўл томонга ўгирилди. Оёғи падалдан сирғалаб тушди, трактор ҳам турган жойида бир депсинди-ю, мотор ўчиб қолди. Йўлдан бригадга бошлиғи Султонов ҳалласлаб келарди. — Уруғи сен эмассан! — деди у базур нафас олган, ҳали ўриндиқда ўтирган Назирага. — Эвенюга мени бошлиқ қилиб тайинлашди, — жаав берди Назира. — Шундай бўлгач, чигитин ҳам эманан. Бу қизиларни ҳам ўзим бажара-вераман... — Кел, қизим, — деди қиҳоқ нафасини ростлаб олган бригадир трактор гилдасидан ушлаганча мурасозликни ўтиб, — бир нарсига келишим олайим. Сен эвеню бошлиғинингизга юравер-ю, трактор билан бўладиган ишларни эриналарга қўйиб бер. — Асло. Бу нима деганингиз ахир! Назира тракторни лия ўт олди. Тезлик билан улаб газини қўйди. Кейин бригадир трактор олдиға ўтиб, қўлини сикитганича, алақиналар деб туриб олди. У нима деётганини Назира эшитмас. Умар-лигидан фиғон ошарди. — Назира, у чигит экинши уйдашнингизга ишонмапти, чамаси, — деди эвеню аъзоларидан бири. — Яхсиси, ба-фурка тушунтириш иерамикнинг

Бригадир тушунини истамади. Бу ишга Тельман номли колхоз раиси М. Қосимовнинг аралашшига тўғри келди. У чигит экинлабган майдонга етиб келганида Султонов дала чамасида, чигит тўла қоп устида ўтирарди. — Ҳа, қомуш кўринасиз? — сўради раис. Бригадир индамай ўтирарди. Буни кўриб Махмуджон ана етми билан гапирди: — Кейинг, бир ҳақдаб кўрсин, Ишига қараб кейин ҳал қиламиз. Назира лия моторни ўт олди. Кўзлариде бир олам қувонч билан ўриндиқча ўтирди. Дастлабни эгатлар ўндек тўғри чиқатганини кўриб, бригадир трактор қантаетган жойга секин юриб келди. Чигит янча чуқурга тушаётганлигини теширди. Кўнган тўлдичамаси, йўл томон юриб

Шу йиллар ичда Назира районда жонқур ташкилотчи, актив жамоатчи сифатида ҳам танилди. Пахтачиликни консалтиришдаги ҳиссаси «Хурмат белгиси» ордени билан таърифланди. Меҳнаткашлар уни район Советига депутат қилиб сайлашди. Писент район партия комитетининг бюро аъзоси қилиб қайта сайланди. КПСС XXV съезди ишларда қатнашиб, ўзинчи беш йиллик вазифаларини белгилашда иштирок этди. Бу юксак ишонч коммунист Назира Алимбоева янада уюмли меҳнат қилишга, катта пахта хирмони учун нурлаётганларининг олдинги сафида боришга даъват этмоқда. — Сифат беш йилликнинг дастлабни йилида 60 гектар майдонга чигит эманиз, — деди Назира. — Қосимовнинг асосси қисинини фаанат оли суртларга тошларман. Т. ҚОСИМОВ, С. ШАРОФХОНОВ.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА

7 МАРТ, ЯКШАНБА БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — Янгиликлар. 12.00 — Фигуралн унш (ваҳон ҳезиновати). 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 15.00 — Музаб ча кўрғазма заллари бўлиб. 15.54 — «Аёла ҳақида қисса» (бадний фильм). 17.30 — Енгил атлетика: СССР — АҚШ. 18.00 — Киносаҳначилар клуби. 19.15 — Мультифильм. 19.35 — Хоней ПСКА — «Динамо» (Москва). 22.00 — «Вақт». 22.30 — «Узинимнинг одам» (бадний фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. ТОШКЕНТ. 10.10 — Янгиликлар. 10.20 — Мультифильмлар. 10.45 — Телевизион театр. Л. Уетнов. «Бўлиган орол» (2-қисм). 11.55 — «Она ҳақида қисса» (бадний фильм). 13.10 — Эрикан кўшлари. 14.00 — Волейбол: «Автомобилист» (Тошкент) — «Зувестино» (Киев). 16.00 — Эзбенистонда болалар музикаси. Бутунити-фок ҳаётининг ёпилиши. 18.45 — «Ахборот». 19.00 — «Плеология ва хайт» (теле-журнал). 19.30 — Селекция — пахтачилик хаматида. 20.00 — Концерт. 21.00 — «Ахборот». 21.20 — «Эрикан хандаси». 22.00 — «Здоровье». 22.30 — «Бева хотинга соғам» (кинокомедия). УЧИНЧИ ПРОГРАММА.

17.00 — ФРУНЗЕ КўРСАТУВЛАРИ. 8 МАРТ, ДУШАНБА БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 10.00 — ТОШКЕНТ. 10.05 — Менис ва махрибон оналар. 10.40 — «Ял-говар» унш. 17.00 — Фигуралн унш. 17.30 — Янҳон композитари (Москва). 19.00 — Телефильм. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Эрини хайт». 21.00 — «Ахборот». 21.20 — Мушоира етвали савом. 22.00 — МОСКВА «Вақт». 22.30 — «Голубой огонек». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.05 — ТОШКЕНТ. 10.10 — Янгиликлар. 10.20 — Онамларнинг байрами 10.50 —

Еш кинохаваскорлар клуби. 11.50 — Телефильм. 12.40 — Шаҳар таронаси (бадний фильм). 13.55 — Вайрам концерт. 16.00 — Мультифильмлар. 16.30 — Телефильм. 17.00 — Хайр, эчки ва елосилде (телефильм). 17.35 — Отин эёл эғарлаганд» (бадний фильм). 18.00 — МОСКВА. 19.15 — Расмларда кўш ақои бор. 19.25 — Уғай она (бадний фильм). 20.50 — «13 студ». 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.30 — Оналар ва қизлар (бадний фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ДУШАНБА. 9 МАРТ, СЕШАНБА БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Қизларан учрашувлар. 19.15 — «Ахборот». 19.20 — Старт олдида интервью. 20.00 — Эзбекистон композиторларининг янги саварти. 20.45 — КПСС XXV съезди қарорлари — хайтга! 21.00 — «Ахборот». 21.20 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Сўнги учрашув (бадний фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 17.15 — ТОШКЕНТ. 17.30 — Кўрсатуви. 18.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Виз ўйлаш. 19.30 — Концерт. 20.00 — Социалистик мусобақа қулалиги. 20.45 — Телецентраль. 22.00 — «Фан» (Тошкент). 22.50 — «Меҳрим-муҳаббатни Сизга етдилар». 23.05 — СССР ва АҚШ теиничилари мусобонаси. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Ҳуку кўрсатуви. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.15 — Телефильм. 20.50 — Сўнгутичи эрикан. Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАССОМ ХАНДАЛАРИ

Болаларим, бугун сизларга отангиз овнат тайёрлаб бермадилар.

Ота болаларини ресторанга олиб келди...

Сўзаси сурат. А. Холматов расмлари.

«Совет Ўзбекистонининг навбатдаги сонин 10 марта чикади».